

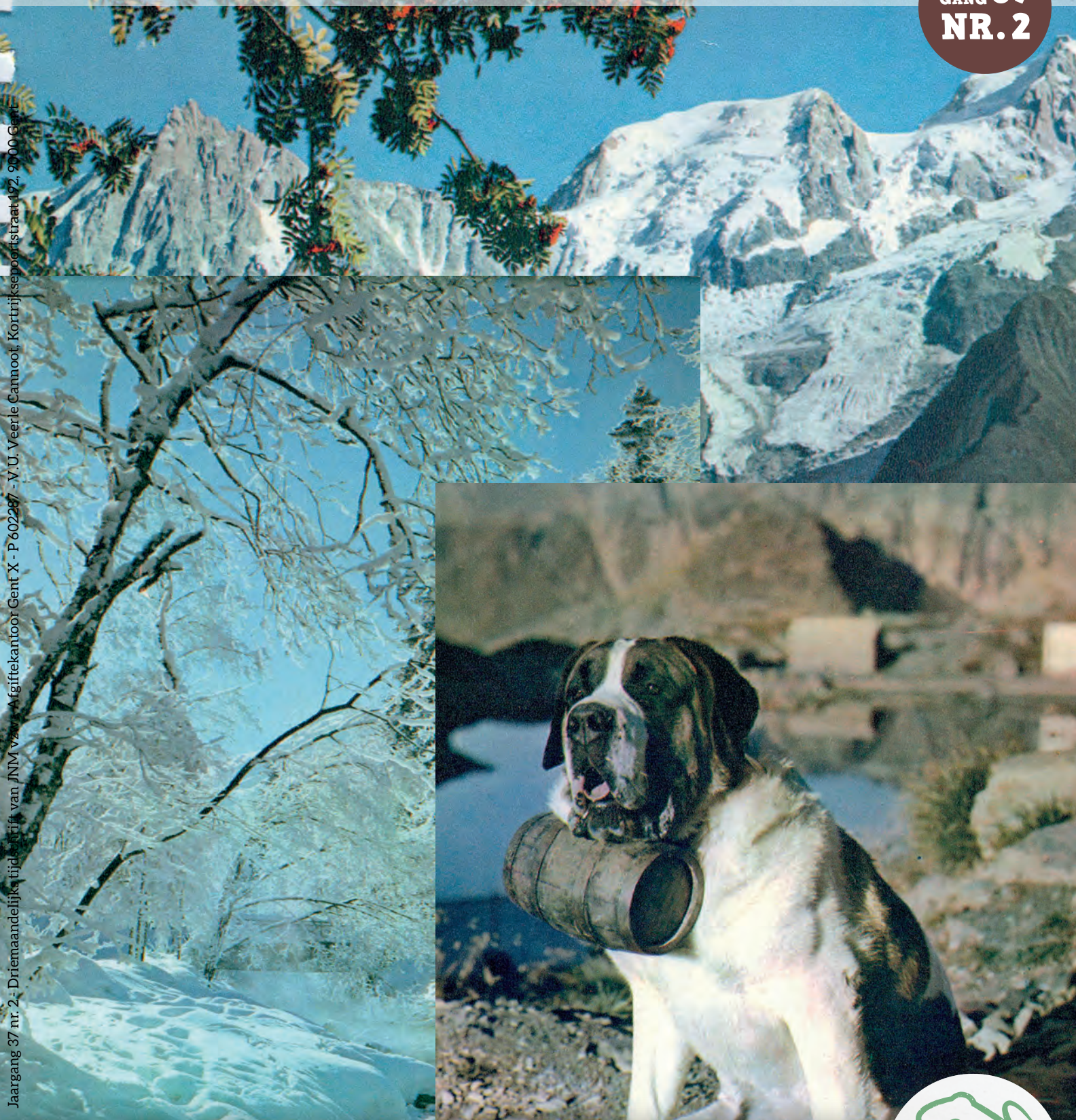
EUGLENA

PB-PP|B-37037
BELGIE(N) - BELGIQUE

JAAR
GANG **37**
NR. **2**

Jaargang 37 nr. 2 - Driemaandelijks tijdschrift van JNM van de A-gifftekantoor Gent X - P 602287 - V.U. Veerle Cammoot, Kortrijksepoortstraat 172, 9000 Gent

WINTER 2016

DRIEMAANDELIJKS NATIONAAL TIJDSCHRIFT VAN JNM

JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

Je beestigste jeugdbeweging

JNM, de Jeugdbond voor Natuur en Milieu, is een jeugdbeweging voor iedereen tussen 7 en 26 jaar die zich goed voelt in de natuur en zijn schouders niet ophaalt voor het milieu. Samen trekken we het hele jaar door de mooiste natuurgebieden in en laten we ons betoveren door de zotste waarnemingen. We nemen zelf een zaag of schop in de hand en maken ruimte voor natuur. Bovendien gaan we op een duurzame en milieuvriendelijke manier door het leven en proberen we anderen daar ook warm voor te maken. En tijdens de zomermaanden? Dan kan je tijdens één van onze veertig zomerkampen in binnen- en buitenland dagenlang genieten met vrienden in de natuur. Kom zelf op ontdekking bij één van onze vijftig afdelingen in Vlaanderen en Brussel.

Lid worden

Surf naar www.jnm.be/lidworden en vul het inschrijvingsformulier in.

Nieuwe leden betalen maar 5 euro.

Lid blijven

Surf naar www.jnm.be en meld je aan.

Surf dan naar "**mijn gegevens**" (rechts bovenaan).

18 euro voor piep-, ini- & gewone leden,
geboren in 1990 tot en met 2008

18 euro voor steunleden, geboren in 1989 of vroeger
(je krijgt ook een abonnement op Euglena)

36 euro voor instellingen, bibliotheken, scholen...
(je krijgt een abonnement op Euglena + Kikker)

Contacteer ons

Op **lokaal niveau** zetten honderden vrijwilligers zich in om JNM'ers van 45 afdelingen uren speelplezier te bezorgen. Vul je gemeente in bovenaan op jnm.be en je komt terecht op de contactpagina van jouw afdeling.

Op **nationaal niveau** wordt de werking gedragen door het hoofdbestuur. Dat zijn ongeveer 70 vrijwilligers die zich in acht werkgroepen en ploegen inzetten. Je vindt de contactgegevens van het hoofdbestuur op jnm.be/hb.

Het hoofdbestuur en de afdelingen worden ondersteund door zes personeelsleden op het **nationaal secretariaat** in Kortrijksepoortstraat 192 in Gent.

Heb je een administratieve vraag, mail dan info@jnm.be of bel 09 223 47 81.

Werkten mee aan dit nummer:

Amira Adam, Stien Boeye, Veerle Cannoot, Lennert De Vroey, Jens D'Haeseleer, Evelyne Eeckhout, Jakob Ghijs, Thomas Gits, Hanne Hendrickx, Judith Herman, Bavo Josephy, Seppe Lenders, Oliver Mechthold, Benjamin Meeusen, Annelieke Scheelen, Jody Torfs, Nina Van den Broeck, Jorn Van de Velde, Jakob Vandevor-
de, Pieter Vanstraelen

Lay-out: Judith Herman

INHOUDSTAFEL

Voorwoord.....	3
Groeten uit... Voorkempen.....	4
Natuurstudie	
Met de VWG op twitch-weekend	7
Natuurbeheer	
Wat zijn ecosysteemdiensten?	12
Dieven slaan hun slag op Sint-Pietersberg.....	14
Panda's in Pairy Daiza	15
Milieu	
#Farmlife.....	20
No Dennenboom	22
Minder is meer !?!	25
Lennert uit de 7de hemel.....	26
EVS in Portugal en Tsjechië.....	28
HB-kort	32
RvB-kort	33
Over 'beleid', 'snot' en 'a'.....	34
JNM NFWG	37
Aankondigingen.....	39
Winkel.....	41
Contact	43

Met steun van de
Vlaamse overheid

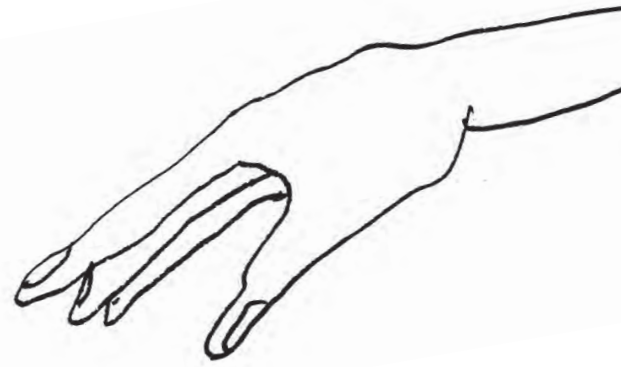

December is halfweg. Langzaam maar zeker is iedereen gewend aan de koude, maar ongetwijfeld prachtige, winter. Veel afdelingen hebben het tweede semester al helemaal volgepland met activiteiten en zoeken uit hoe ze samen het nieuwe jaar kunnen vieren. Ik hoop dat een dikke laag witte sneeuw dit jaar alle afdelingen bedekt en teken bij voorbaat present voor een sneeuwballengevecht.

Op het moment van schrijven is het warm voor de tijd van het jaar. Een onverwacht resultaat van de Amerikaanse presidentsverkiezingen heeft ertoe geleid dat een klimaatscepticus zich klaarmaakt voor het witte huis. Leonardo Dicaprio zal wellicht enkele kilo's afvallen van de stress, maar de klimaatsverandering blijft nog steeds een groot probleem. De weg om dit proces te stabiliseren lijkt meer dan ooit vol hindernissen te liggen.

Het siert ons dan ook dat we ervoor willen zorgen dat het hier nog vele jaren kan blijven sneeuwen. Het resultaat lijkt veraf, maar ik ben er zeker van dat onze inzet zijn vruchten afwerpt. Ik merk dagelijks, zelfs bij mezelf, dat mensen steeds bewuster omgaan met hun omgeving. Hierdoor ben ik extreem gemotiveerd om samen met jullie dit werk verder te zetten, en dit voor nog vele jaren.

Daarom ook werkt een groep enthousiastelingen momenteel aan een beleidsplan dat we eind december aan de minister moeten bezorgen. Hopelijk is het nieuwe jaar ons goed gezind, want door dit plan krijgen we de broodnodige werkingsmiddelen om onze doelstellingen de komende paar jaar te blijven verwezenlijken. Het feit dat dit plan gemaakt werd door een bende vrijwilligers, toont wéér al aan dat JNM een jeugdbeweging is door jongeren.

En toch zijn we er ook voor jongeren. Daarmee bedoel ik niet alleen de meer dan duizend piepers die we tellen, maar ook jullie. Plezier is ook bij ons behoorlijk belangrijk. Het is immers de brandstof die jullie engagement en motivatie aandrijft en ervoor zorgt dat de lat zo hoog ligt. Vergeet daarom niet op teambuilding te gaan met je afdelingsbestuur of je ploeg. Bezoek af en toe één van onze zalige feestjes en begin, langzaam maar zeker, uit te kijken naar onze warme kampenzomer.

Voor die kampenzomer zijn we trouwens weer op zoek naar een heleboel enthousiastelingen die hun schouders mee onder een zomers avontuur kunnen zetten. Dit kan op veel manieren: als voorzitter, foer, excursieleider, kc-lid-zonder-functie enzovoort. Als je hierover met een ei zit kan je steeds terecht bij de kampensecretaris (kampensec@jnm.be). Hij zal dat ei ongetwijfeld vakkundig verwijderen, waar het ook zit.

Ten slotte kan ik jullie alleen nog maar veel plezier en wensen tijdens het komende werkjaar. Kijk rond, verzin spelletjes, vertel over het milieu, steek een spade in de grond ... probeer de wereld te verbeteren. Geef niet op, want wij hebben nog een belangrijke rol te spelen.

Groetjes,
Benjamin

AFDELING IN DE KIJKER:

Proficiat met je voorzitterschap dit jaar Nina, hoe gaat het in jouw afdeling?

Het gaat supergoed met de Voorkempen, fantastisch zelfs! Maar hoe kan het ook anders met bijna 50 toffe leden en een enthousiaste leidingsploeg. Sinds dit jaar organiseren we om de twee weken een activiteit. De meeste activiteiten zijn nog gemengd, maar we proberen onze ini's af en toe toch te verwennen met een extraatje! Zo hebben we hen in september nog getrakteerd op een uitstapje naar het Verdrongen Land van Saeftinghe.

Wie staat er jou dit jaar bij in het bestuur, en wat mogen we van hen weten?

Jasmien, Wout, Alexander, Els en ik zorgen ervoor dat JNM Voorkempen op rolletjes loopt. We hebben ook nog veel hulp van onze Oude Sokken: hun kennis en contacten komen vaak van pas! Dus Steven, Dieter, Peter en Dirk, een welgemeende merci van ons allemaal! Daarnaast hebben we sinds enkele weken ook twee nieuwe begeleiders, Floris en Lore. Vanaf het eerste moment hebben de leden hen in hun JNM-hartje gesloten.

Wat valt er daar te zien qua natuur- en ander schoon?

Hoewel er in Zoersel en omstreken enorm veel prachtige natuur is, zijn De Dwergenbergen toch onze favoriet. We kregen vorig jaar van de gemeente een stuk braakliggend terrein, dat we mochten omtoveren

door Jorn Van de Velde

met Nina Van den Broeck

tot een speel- en natuurgebied: De Dwergenbergen. Een jaar en enkele werkdagen later ziet het er echt al geweldig uit. En het beste van al is dat het niet enkel leuk is om te spelen, maar dat er ook al een heleboel diertjes van De Dwergenbergen hun thuis hebben gemaakt. Van insecten en spinnen tot muisen en zelfs een haas, we zagen het al allemaal!

Wanneer was de laatste Algemene Vergadering of fuif in Voorkempen? En wanneer mogen we eens op bezoek komen?

Jullie zijn altijd welkom! Een boeiende wandeling door een natuurgebied, een aartsmoeilijke quiz of een spannend partijtje bosstratego, we hebben het allemaal. :) We zouden in het voorjaar graag een kano-zwerfvuil-tocht organiseren, misschien kunnen jullie dan komen helpen om de buurt mee proper te maken?

Wat is volgens jou het geheim van een goed draaiende afdeling?

Een heleboel enthousiaste JNM'ers natuurlijk!! En dan bedoel ik niet enkel de eigenlijke leden: er zijn ook al heel wat mama's, papa's, broertjes en zusjes hun hart verloren aan JNM. Een mooie achterban en de toekomst is ook al verzekerd. Een goede samenwerking met de andere natuurverenigingen in de buurt is natuurlijk ook erg handig: hun materiaal, hun lokalen, hun gidsen, we mogen het allemaal lenen.

Onze zotste herinnering is dat we op onze werkdag bezoek kregen van Karrewiet. Wij wisten natuurlijk al langer dat JNM top is, maar nu konden we dat ook aan de rest van Vlaanderen laten zien!

W S D T D I E L E B T O O L V E E
Z I J U S E E V L C T R E N M N
W E K E N U Z E Z I E R I E N
G S L K N W E R K E U V I N
L O M F N U E S E E N A R O U E D
T E T F G N T A I R I M T D B O
E D T R S E N E G P M T E N U O E
N O S U Z O E I S A A N I U I I L
E R U B L K A D B R T W E N
R L E B N G A E R R R T T E E E R
E R F E E E N T E E E E G G C N
T H V N I S S V N T W G I N E E
S R B N U E A R T S N E G A L
E A L E O W U O P O E D E L R L
V W I J K B E W N R E W L M E E
N E O I J P E O R G T M I U R A N
I I R W O R S G V S N E L O H C S

OP TWITCH-WEEKEND

door Hanne Hendrickx

en Willem Bockx

De vogeltrek is een bekend fenomeen: vogels broeden noord en overwinteren zuid. De reis tussen deze twee bestemmingen zijn de voorjaar- (maart/mei) & najaarstrek (augustus/november). Iedere trekperiode worden er wel ergens leuke en/of zeldzame soorten gevonden, voornamelijk aan de kust en vooral met oostenwind. Die laatste blaast vogels die van Siberië naar Zuid-Azië trekken, namelijk richting (West-)Europa. Kleine zangvogeltjes trekken vaak 's nachts en proberen vliegen over zee te vermijden. Dan worden ze aangetrokken door onze 'oh-zo-mooi' verlichte en volgebouwde kustlijn om even op krachten te komen.

Wanneer deze specifieke weercondities aanhouden, kunnen er zich leuke fenomenen afspelen. Zo zien we dit najaar zeer veel bladkoningen (*Phylloscopus inornatus*) en ook de Pallas' boszanger (*Phylloscopus proregulus*) en een occasionele Humes bladkoning (*Phylloscopus humei*) werden in de maand oktober meermaals (en meer dan de vorige jaren) waargenomen in onze contreien. Een van de leukste verrassingen is echter de bergheggenmus (*Prunella monanella*), een soort die tot voor kort zelden gezien werd ten westen van het Oeralgebergte (Rusland). Dit najaar werden er meer dan 200 exemplaren van deze soort waargenomen, vooral in Scandinavië, maar ook in Groot-Brittannië, de Baltische staten, Polen, Duitsland... en zelfs in Nederland! Hoewel diehard vogelkijkers er hard naar zochten, werd deze MEGA-soort nog niet ontdekt bij ons. Blijven zoeken in de boodschap!

Strandleeuwerik bekijken - Margaux Boeraeve

Jaarlijks twitchweekend van de VWG

Dat is nu net wat we het weekend van 8 oktober zijn gaan doen. Met een enthousiaste ben-de trokken we naar de kust. Als uitvalsbasis kozen we camping de Zilvermeeuw, vlakbij Heist station. Met de haag-van-Heist en de baai-van-Heist in de buurt, konden we ons geen betere stek voorstellen. Na een kort slaapje stonden we bij het ochtendgloren klaar om de eerste vogels te spotten. Vogels kijken doe je vroeg, zonder discussie. De haag werd systematisch uitgekamd. Hoewel 'boskes doen' niet altijd even makkelijk is (vogels kruipen diep weg in het dichte struikgewas), werd ons zoekwerk beloond met de eerste waarnemingen van de dag.

Goudhaantjes, vuurgoudhaantjes, fitissen... flitsten door de struiken en de betere vogelkijker kon er al snel een **bladkoning** uithalen. Een mogelijk interessante *Phylloscopus spec.* (*spec.* = *species*: ongedetermineerde soort van het geslacht *Phylloscopus*) zorgde nog voor de nodige frustraties door zich niet goed genoeg te laten zien. Ook dat is een deel van het vogels kijken...

Kleine vliegenvanger in Oostende - Johan Seys

"TWITCHEN IS EEN VORM VAN 'SOORTENJAGEN'. HET WOORD IS AFKOMSTIG VIT HET ENGELS EN OVERGENOMEN DOOR VOGELAARS IN NEDERLAND EN BELGIË. TWITCHEN BETEKEN HET GERICHT OPZOEKEN VAN EEN BIJZONDERE VOGEL, GEÏNFORMEERD DOOR DERDEN." (- WIKIPEDIA)

Het duurde niet lang of we waren klaar voor onze eerste twitch. Een **strandleeuwerik** was gespot in Zeebrugge. De geel gemaskerde leeuwerik met duivelse hoorntjes is altijd een plezier om te zien. Onze tweede twitch was echter nog spectaculairder. Al sinds 19 september zat er een Siberisch pareltje aan onze kust: de **kleine vliegenvanger**. We hoopten allemaal dat die nog steeds in Oostende ver-toefde. En jawel, hij zat er nog! Enkele spannende minuten later hadden we het beestje zeer mooi gezien. Geen kunst, want de uitgeputte kleine vliegenvanger liet zich gemakkelijk bewonderen. Hoewel deze soort een jaarlijkse dwaalgast is aan onze kust, is een adult mannetje met mooie oranje borst eerder zeldzaam. Na een geslaagde dag trakteerden we onszelf op een frietje.

Velduil - Joachim Bertrands

De volgende dag herhaalden we ons succes-concept. We checkten boskes in de haag-van-Heist en zochten later de baai-van-Heist af. We werden getraakteerd op een mooie verschijning toen een **velduil** opvloog vanuit de duinen. Ook zagen we nog snel een paar **ijsgorzen** opvliegen. De die-hards onder ons konden het weekend afsluiten met een **Pallas Boszanger** in Zeebrugge.

Pallas' boszanger - Joachim Bertrands

VWG* = VogelWerkGroep
De VWG is een onderdeel van de NWG, de Natuurstudie-WerkGroep.

Wil je weten welke andere werkgroepen er nog schuilen onder de vleugels van de NWG?

Je vindt ze allemaal op: www.jnm.be/natuurstudiewerkgroep

Lijkt het je tof om eens mee te gaan vogelen? Hou de activiteitenkalender van de VWG in de gaten! Alle niveaus welkom.

Zin in meer van dit?
Surf naar www.jnm.be/bertram en vind daar de laatste Bertram, hét NWG-tijdschrift!

Met deze knallers:

Soort in de kijker: Bladkoning

Reisverslag Kirgizië

Miljoenpoten: de nieuwe hype?

En meer moois!

W S D T D I E L E B T O O L V E E
Z U U S A E E E T R E N M N
W E K E N U N E I E E I E N
G S L E K I W E R K E K U V I N
L O N F N U E E N A R O U E D
T E E T D G N T A R I M T D B O
E D T R S E N E G P M T E U O E
N O S U Z O E I S A A N I U I I L
E R E U B R T W E N
R L E B N G A E R R R T T E E E R
E R F E E E N T E E E E G G C N
T H V N W I S S V N T W G I N E E
S R B N U E A R T S N E G A L
E A L E O W U O B P O E D L R L
V W I J K B E W O N E R E W L M E E
N E O I J P E O R G E T M I U R A N
I I R W O R S G V S N E L O H C S

WAT ZIJN...

ECOSYSTEEMDIENSTEN?

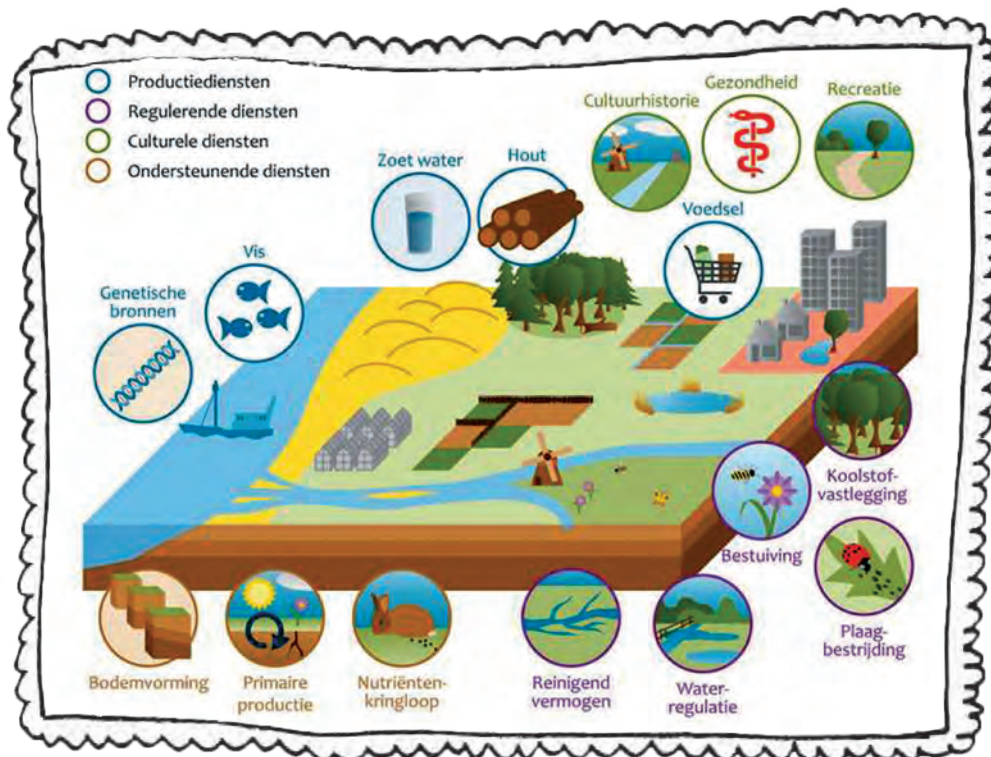
Stel je voor. Er wordt weer eens een bos gekapt. Als echte JNM'er, die weet hoe waardevol dat bos is, ben je uiteraard verontwaardigd. Dat kan toch niet! Denk eens aan al die gezuiverde lucht!

door Jorn Van de Velde

Proficiat, je hebt zonet een ecosysteemdienst gebruikt als argument. Ecosysteemdiensten zijn, zoals de naam doet vermoeden, de diensten die een ecosysteem voorziet voor de mens, puur door zijn functioneren. Het is dus eigenlijk een vertaling van wat het ecosysteem doet, gewoon, omdat het zo moet gebeuren, naar zaken die voor de mens nuttig zijn. Typische voorbeelden zijn: onze lucht zuiveren, de bestuiving van bloemen door bijen, regenwater opvangen, het verteren van dood materiaal zodat de grondstoffen opnieuw gebruikt kunnen worden... En ga zo maar door.

Er zijn zoveel processen in de natuur, dat een definitieve lijst opstellen van de diensten die ze leveren haast onmogelijk lijkt. Wat wel kan, is ze een beetje categoriseren. Een tiental jaar geleden, toen het concept eindelijk voet aan de grond begon te krijgen buiten academische kringen, heeft men in het Millenium Ecosystem Assesment vier grote groepen onderscheiden. De vier groepen zijn de 'voorzienende', zoals voedselproductie, de 'regulerende', zoals ziekteverspreiding tegengaan, de 'ondersteunende', zoals het bestuiven, en de 'culturele', zoals recreatie. Of dus: in de rivier springen op kamp.

De waarde van natuur

Maar waarom doen we dit eigenlijk? Zoals het voorbeeld hierboven al doet vermoeden, is het iets dat ons in staat stelt de natuur een waarde te geven. Op die manier kunnen we het belang van natuur aankaarten bij beleidsmakers, wat af en toe wel eens nodig is. Hoe zorg je

er anders voor dat dat meegerekend wordt in onze op economie en markten gebaseerde wereld? Het stelt ons eveneens in staat om de natuur optimaal te benutten, zonder ze echt te verstoren. Kortom: het zorgt ervoor dat natuur iets tastbaarder wordt.

Een paar kanttekeningen

Dus: strak idee? Het valt te verwachten, maar het antwoord is lang niet altijd ja. Dit concept heeft ook een aantal valkuilen, waar we ons bewust van moeten zijn.

Eerst en vooral is het zo dat we de natuur door een heel menselijke bril bekijken. We steken ze in kadertjes, maar valt alles wel in kadertjes te steken? Natuur heeft immers ook een intrinsieke waarde: ze is belangrijk puur omwille van haar 'zijn'. En daar willen we dan een (economische) waarde op plakken...

1

Dat is het tweede probleem: sommigen zien dit als een vermarkting van de natuur. Door er een economische waarde op te plakken, geven we misschien aan dat - als je het echt wilt betalen - niets je hoeft tegen te houden. Waarom geen industriële installatie zetten die de lucht voor ons zuivert? Dan kan dat bos uit de weg!

2

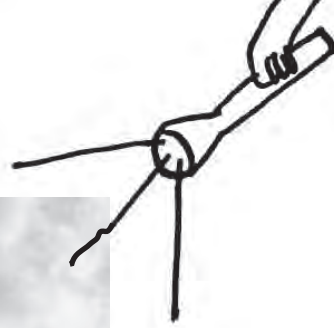
Kortom: het is lang niet zo eenvoudig als het lijkt. Ecosysteemdiensten zijn even nuttig als omstreden. Iets om bij stil te staan wanneer je de volgende keer door een bos wandelt en jezelf afvraagt: "Wat is hier nu eigenlijk de waarde van?"

Een derde, en meer wetenschappelijk probleem, is dat het nog steeds gigantisch moeilijk is om het functioneren van sommige ecosysteemonderdelen te bepalen. Er is nog zoveel onderzoek lopende, dat de kans bestaat dat de modellen die vandaag bestaan om natuur te kwantificeren, over 10 jaar misschien geen enkele rol meer spelen. Zo vraagt men zich af welke rol sommige planten, zoals lianen, spelen in de koolstofopslag. Of hoe belangrijk bodemorganismen zijn voor het functioneren van die bodem. En zelfs als men dat weet, is nog steeds moeilijk om voor een bepaald ecosysteem te bepalen wat de waarde daarvan nu is. De houtopbrengst van een bos is nog wel te doen, maar wat is de waarde van biodiversiteit?

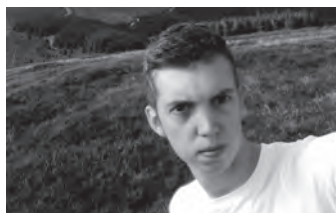
3

DIEVEN SLAAN HUN SLAG OP SINT-PIETERSBERG

Als ik aan bosmaaien, goed eten en veel sfeer denk, denk ik automatisch ook aan de Sint-Pietersberg-werkkampen. Deze kampen zijn in vele opzichten te onderscheiden van andere JNM-kampen. Zo mag je bijvoorbeeld de slaapplek onder de kerk van Kanne ongelooflijk letterlijk nemen. Kanne is bekend om zijn mergelgrotten, vlaaien en kalkhellingen langs de valleien van de Maas en het Albertkanaal.

door Jakob Ghijs

De graslanden op die kalkhellingen zijn ongelooflijk waardevol qua fauna en flora. Je vindt er ondermeer Bergsteentijm, Zonneroosje, Klimopbremraap, Ruige Anjer, Eenbes, Kalkentrip, Knolsteenbreek, Wegdistel, Soldaatje en Bergnachtorchis. Qua fauna is vooral de zeer grote aanwezigheid van verschillende soorten vleermuizen die overleven in de mergelgrotten indrukwekkend. Het is dus begrijpelijk dat er elk jaar 3 kampen plaatsvinden waar al heel wat JNM geschiedenis geschreven is. Sommige van die verhalen zijn zelf zo legendarisch dat je echt gewoon eens moet meekomen om ze ter plekke te horen vertellen.

De beheerwerken bestaan op deze kampen voor een groot deel uit bosmaaien en werken met de kettingzaag. Als je dus je maaitechniek naar een hoger niveau wil tillen of je kettingzaag-skills wil showen, moet je zeker eens afkomen.

Samen helpen we Sint-Pietersberg er weer bovenop

Natuurpunt Riemst zorgt al 30 jaar voor voldoende materiaal zodat deze kampen goed kunnen verlopen. Toen ze de ochtend van 15 augustus merkten dat er ingebroken was in het Waterhuisje was de schok zeer groot. Dieven zijn er met alle kettingzagen, bosmaaiers en bijhorende PBM's* vandoor. Dit materiaal is doorheen de jaren opgebouwd en intensief gebruikt. Het is dus belangrijk om zo snel mogelijk weer een basis aan materiaal op te bouwen, dit om in de toekomst kampen te kunnen blijven organiseren.

**PBM's: Persoonlijke Bescherming Middelen; oa. kettingzaagbroeken, helmen en vizieren*

JNM steunt Natuurpunt Riemst daarbij door verschillende steunacties te organiseren.

Houd alvast 25 februari vrij in je agenda voor een benefiet ten voordele van Sint-Pietersberg. Meer info over onze acties krijg je per mail en via de FB-pagina van de BWG.

PANDA'S IN PAIRY DAIZA

Of hoe bananen worden gestolen door apen en hoe slangen worden gestolen door iets grotere apen

door Pieter Vanstraelen

Op zondag 6 november trokken we onder leiding van de BWG naar Pairi Daiza. Waarom gaat de BWG naar de dierentuin? vragen velen zich misschien af. De panda, waarvan er momenteel een paartje en een welp zich in Pairi Daiza bevinden, is dankzij beschermingsmaatregelen niet meer bedreigd. Een uitgelezen moment dus om het te hebben over het nut van dierentuinen in natuurbeheer en welk decor is hier beter voor geschikt dan de dierentuin zelf.

Zoals echte JNM'ers betaamt kwamen we aan met de trein, een verfrissende wandeling later kwamen we aan bij het park. Onze gids bracht ons in recordtijd langs de reuzenpanda en de laaglandgorilla's waar elke andere bezoeker lange tijden in de kou moest aanschuiven. Onderweg wierpen we een snelle blik op de rode panda's, flamingo's en franjeapen.

Ons doel was om het te hebben over de rol van dierentuinen in het natuurbeheer, gelinkt natuurlijk aan het succesverhaal van de panda.

De eerste functie van dieren-tuinen is als onderdeel van een kweekprogramma, dit is niet enkel het geval bij de panda maar ook met vele andere dieren. Wat wel vrij uniek is, is de striktheid waarmee de Chinese overheid toeziet op dit programma. Er wordt één persoon van het hoofdproject in China aangeduid om voor de panda's te zorgen. Om ziektes en dergelijke te voorkomen is de toegang tot de pandaverblijven ook beperkt tot enkele personen, "gewone" dierenverzorgers kunnen niet binnen in dit verblijf.

De tweede functie van dieren-tuinen is het ophalen van geld. Alle panda's in gevangenschap, inclusief de drie in Pairi Daiza, blijven bezit van de Chinese overheid welke deze verhuurd aan dierentuinen. Het tarief voor zo een huur is één miljoen euro per jaar, om dit even in perspectief te plaatsen, voor die prijs kunnen we elke JNM'er een Bynnex Everest kopen en nog geld over hebben. Deze inkomsten gaan daarmee naar het uitbreiden van bamboebossen, het natuurlijke habitat van de panda.

Deze aanpak lijkt nu dus zijn vruchten af te werpen maar wie denkt dat binnenkort de stukjes pandafilet in de schappen gaan liggen zal ik moeten gerust- of teleurstellen de panda is niet langer meer bedreigd maar wel nog steeds kwetsbaar en zal nog een tijdje van zijn beschermde status mogen genieten.

Bij het vervolg van onze tocht hadden we veel geluk: onze gids ging tijdens ons bezoek de giraffen voederen, als natuurliefhebbers waren we dan ook dolblij dat we hierbij mochten helpen. Hier kregen we kans om de giraffen van zeer nabij te zien en zelfs te aaien (Simon kon niet gelukkiger zijn toen hij het steeltje op de kop van de giraf had aangeraakt).

Na deze geweldige ervaring bracht onze gids ons verder naar de Mersus Emergo, een schip waar reptielen afkomstig uit het illegale handelscircuit worden opgevangen. Hier mochten we een korenslang, een koningspythoon en een baarddagaam hanteleren.

Tijdens het begeleide bezoek viel één onderwerp wel op, namelijk diefstallen. Nog niet zo lang geleden werd een aapje gevonden in de rugzak van een bezoeker, een flamingojong verdween vorig jaar uit de kooi waar bezoekers toegang toe hadden, dit was het eerste broedgeval van de flamingo die ze tot nu toe hebben gehad. Uit een zaal met 40 korenslangen werden er slechts enkele teruggevonden nadat het maar één seizoen open was geweest voor het publiek.

Onder de middag trotseerden we de koude door buiten ons bokes op te eten om zicht te hebben op de zeehonden. Hierbij plaatste Simon de uitleg van de gids wat meer in perspectief. We leerden bij over hun ecologie, de genetische diversiteit, het uitverhuren van panda's aan dierentuinen door de Chinese overheid... Met dat laatste verdienen ze trouwens bakken geld. Geld dat -in tegenstelling tot in veel andere gevallen- ons inziens goed gebruikt wordt voor het uitbreiden van bamboe-'bossen', de habitat waarin reuzenpanda's voorkomen! Hij legde uit over het aparte circuit voor pandakweek en pandaherintroductie. Een panda die opgegroeid is in een dierentuin heeft nooit geleerd te overleven, daarom is er een apart circuit voor herintroductie. De pandajongen in dit circuit zien nooit mensen, behalve één verzorger in een pandapakje, ingesmeerd met pandapipi en pandakaka, om een realistische wilde omgeving na te doen. Eén panda herintroduceren kost veel moeite en geld en heeft maar 40 tot 60% kans op slagen. We bespraken ook het verbod op stroperij waartegen de Chinese overheid streng heeft opgetreden. Na de lunch doken we terug onder in de boot met reptielen om op te warmen.

Na het bezoek aan de reptielen (en de enkele amfibieën) vervolgden we onze weg door het park. Eerste stop Madini, het apeneiland. Hier komen de doodshoofdaapjes en de maki's op je arm zitten.

De geliefde BWG secretaris Dries had zijn banaan niet goed weggestoken en een van de maki's profiteerde hiervan en stal de banaan. Gevolgd door een horde maki's en een boze verzorger (want je mag de dieren niet voederen) ging de kleine dief ervandoor hoppende van schouder op hoofd op boom.

Nadat we waren uitgelachen, vervolgden we onze weg door het park langs de witte tijgers, olifanten, hyena's, leeuwen en een heleboel andere dieren tot we bij onze grote vriend het nijlpaard kwamen waar we een prachtshow te zien kregen waarbij een van de nijlpaarden zijn dikke kont naar ons draaide (wij stonden achter veilig glas maar konden zien wat er zich onder water afspeelde) en de inhoud van zijn darmen leegmaakte. De BWG zou de BWG niet zijn als het onderwerp eutrofiëring* ook hier niet even werd aangehaald.

.....
***Eutrofiëring:**

: Het meestal overmatig toe-
: voegen van voedingsstoffen
: waardoor Algen sterk beginnen
: te groeien met vaak negatieve
: gevolgen voor het visleven in
: het water
:

Snel vervolgden we onze weg naar het aquarium. Toen we buiten kwamen was ons bezoek jammer genoeg gedaan. De dag ging snel en de helft van het park zagen we nog niet maar gelukkig waren we wel. Een laatste sprintje werd ingezet om zeker op tijd te zijn en onze trein te halen. Het was een leerrijke dag en volgens ons kunnen we besluiten dat de

reuzenpanda een gigantische kosten- en opbrengstpost is voor Pairi Daiza, het kweekprogramma de pandapopulatie eerder weinig hielp, maar dat de fondsenwerving voor een goede beschermingspolitiek (die inzet op habitatuitbreiding en stroperij voorkomt) wel sterk bijdraagt aan pandabescherming.

~~W~~ ~~S~~ ~~D~~ ~~T~~ ~~D~~ ~~I~~ ~~E~~ ~~L~~ ~~E~~ ~~B~~ ~~T~~ ~~O~~ ~~O~~ ~~L~~ ~~V~~ ~~E~~ ~~E~~
~~Z~~ ~~J~~ ~~B~~ ~~S~~ ~~X~~ ~~E~~ ~~E~~ ~~V~~ ~~I~~ ~~S~~ ~~O~~ ~~T~~ ~~R~~ ~~E~~ ~~N~~ **(M)** ~~N~~
~~W~~ ~~E~~ ~~K~~ ~~E~~ ~~N~~ ~~J~~ ~~Z~~ ~~N~~ ~~E~~ ~~Z~~ ~~I~~ ~~E~~ ~~R~~ ~~E~~ ~~L~~ ~~E~~ ~~N~~
~~S~~ ~~S~~ ~~L~~ ~~E~~ ~~K~~ ~~N~~ **(I)** ~~W~~ ~~E~~ ~~R~~ ~~K~~ ~~E~~ ~~K~~ ~~J~~ ~~V~~ ~~I~~ ~~N~~
(L) ~~O~~ ~~N~~ ~~F~~ ~~N~~ ~~U~~ ~~E~~ ~~S~~ ~~E~~ ~~N~~ ~~A~~ ~~R~~ ~~O~~ ~~J~~ ~~E~~ ~~D~~
~~T~~ ~~E~~ ~~E~~ ~~T~~ ~~D~~ ~~O~~ ~~N~~ ~~T~~ ~~A~~ ~~I~~ ~~R~~ ~~T~~ ~~M~~ ~~T~~ ~~D~~ ~~B~~ ~~S~~
~~E~~ ~~D~~ ~~T~~ ~~R~~ ~~S~~ ~~E~~ ~~N~~ ~~E~~ ~~S~~ ~~F~~ ~~M~~ ~~T~~ ~~E~~ ~~N~~ ~~J~~ ~~O~~ ~~E~~
~~N~~ ~~O~~ ~~S~~ ~~U~~ ~~Z~~ ~~O~~ ~~E~~ **(I)** ~~S~~ ~~A~~ ~~X~~ ~~N~~ ~~I~~ ~~U~~ ~~I~~ ~~I~~ ~~E~~
~~E~~ ~~R~~ ~~E~~ ~~J~~ ~~B~~ ~~I~~ ~~N~~ ~~F~~ ~~K~~ ~~A~~ ~~B~~ ~~B~~ ~~R~~ ~~T~~ ~~W~~ ~~E~~ ~~N~~
~~P~~ ~~L~~ ~~E~~ ~~B~~ ~~N~~ ~~O~~ ~~A~~ ~~E~~ ~~R~~ ~~R~~ ~~R~~ ~~T~~ ~~T~~ ~~E~~ ~~E~~ ~~E~~ ~~R~~
~~E~~ ~~R~~ ~~T~~ ~~E~~ ~~E~~ ~~E~~ ~~N~~ ~~T~~ ~~E~~ **(E)** ~~E~~ ~~E~~ ~~E~~ ~~S~~ ~~G~~ ~~C~~ ~~N~~
~~T~~ ~~H~~ ~~X~~ ~~X~~ ~~W~~ ~~I~~ ~~S~~ ~~S~~ ~~V~~ ~~N~~ ~~T~~ ~~W~~ ~~B~~ ~~T~~ ~~N~~ ~~E~~ ~~E~~
~~S~~ ~~R~~ ~~B~~ ~~N~~ ~~U~~ ~~N~~ ~~E~~ ~~T~~ ~~A~~ ~~R~~ ~~T~~ ~~S~~ ~~N~~ ~~E~~ ~~S~~ ~~A~~ ~~E~~
~~F~~ ~~A~~ ~~L~~ ~~E~~ ~~S~~ ~~W~~ **(U)** ~~O~~ ~~B~~ ~~T~~ ~~S~~ ~~E~~ ~~D~~ ~~E~~ ~~L~~ ~~P~~ ~~E~~
~~V~~ ~~W~~ ~~J~~ ~~K~~ ~~B~~ ~~E~~ ~~W~~ ~~O~~ ~~N~~ ~~E~~ ~~K~~ ~~E~~ ~~W~~ ~~E~~ ~~M~~ ~~E~~ ~~E~~
~~N~~ ~~E~~ ~~J~~ ~~J~~ ~~P~~ ~~E~~ ~~O~~ ~~R~~ ~~S~~ ~~E~~ ~~T~~ ~~M~~ ~~T~~ ~~U~~ ~~R~~ ~~A~~ ~~N~~
~~I~~ ~~T~~ ~~R~~ ~~W~~ ~~O~~ ~~R~~ ~~S~~ ~~G~~ ~~V~~ ~~S~~ ~~N~~ ~~E~~ ~~L~~ ~~O~~ ~~H~~ ~~E~~ ~~S~~

Op landbouwkamp op Stoppel in Poperinge. We zijn te gast bij boerin Fien. Voor haar is boeren een levenswerk waarin ze de manier zag om ecologisch bewustzijn, economische rechtvaardigheid en sociale verbondenheid met elkaar te combineren. Om ons thema 'de zaak van de grond is de grond van de zaak' in te leiden komt Adje van 'De Landgenoten', de zoektocht naar betaalbare landbouwgrond voor bioboeren in Vlaanderen toelichten. We onthouden dat het niet simpel is.

door Stien Boeye

De samenstelling van ons groepje wijzigde regelmatig. We losten dit eenvoudig op met namenrondjes, maar vulden deze klasieker telkens aan met iets extra: namen van ouders, broers en zussen, grootouders, iets tonen wat alleen 'jij' kan en als laatste haalden we de namen van onze toekomstige kinderen erbij.

Een groot deel van ons programma bestond uit meehelpen op Stoppel. We wieden onkruid, schoffelden tussen de knolselder, oogstten wortels en pompoenen, ruimden de tomaten af in de tunnels, versleurden hout en hielpen mee met de opbouw van de serre. Bij de oogst van de pompoenen raakten we geïnspireerd. De onbruikbare pompoenen gebruikten we om te kogelstoten, speerwerpen en krachtoefeningen allerhande te bedenken.

Op boerenbezoek

We werkten niet alleen op de boerderij, we bezochten ook andere boerderijen in de buurt, onder andere die van Rik Delhay. Zijn boerderij telt zo'n 100 runderen van het West-Vlaams rood ras en hij legt zich toe op het terugkruisen naar het oorspronkelijke dubbeldoeltype. Rik focust ook op agroforestry omdat hij bezig is met het verenigen van landbouw, natuur en landschap. Zo goed als al zijn weilanden en akkers zijn op dit moment reeds met meidoornhagen omgeven. Rik is ook de snelste stapper die we leerden kennen. Op de vraag of we zijn koeien mochten zien, was het antwoord: "ja", als we doorstapten. En er werd doorgestapt. Heel letterlijk. Rik was uit zichzelf niet zo spraakzaam, we moesten vooral 'mo vragen stelln'.

Later op de week bezochten we de Blauwe Spie, een biodynamische groenten- en kruiden boerderij. Met de lekkerste tomaten (black galaxy, prince with the purple stripes, green zebras en nog 20 andere soorten). Door onze spontane hulp (bij het wieden) bezorgden we boer Johan 6 extra levensmaanden. Zijn hart kon rusten nu een groot deel van het wiewerk gedaan was.

Terugkruisen:

In de rundveefokkerij verstaan we onder kruisen het paren van dieren van verschillende rassen. Het paren van kruislingen met een van de ouderrassen wordt terugkruisen genoemd.

Dubbeldoelrund:

een rund dat zowel voor de

productie van vlees als melk kan instaan

Agroforestry:

of boslandbouw betreft landgebruiksystemen waarbij het planten en/of actief beheren van bomen wordt gecombineerd met landbouw of vee-teelt

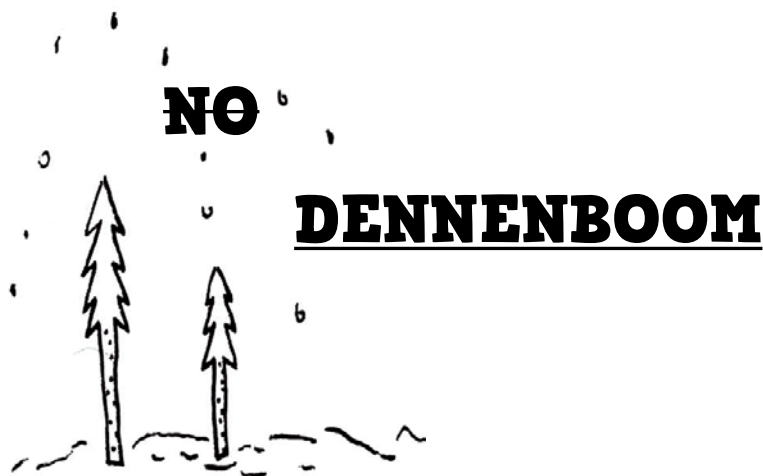
Cultuur in vloeibare vorm

De laatste dag gingen we naar brouwerij de Plukker, waar we wilden aansluiten bij een geleide individuele rondleiding. Bleek dat die niet wekelijks maar maandelijks plaatsvindt (oeps, verkeerd gelezen op de site). Gelukkig konden we toch mee met een groep die al bezig was met een rondleiding. Wat blijkt: een hoppeveld wordt in het West-Vlaams een hommelhof genoemd...

Naast de #farmlife deden we ook aan cultuur. Op dinsdagavond al gingen we naar de Last Post in Ieper, omdat we in de buurt waren en gewoon omdat het kon. Op vrijdag besloten we opnieuw aan cultuur te doen, ditmaal in Westvleteren. Helaas is de abdij van Westvleteren niet open op vrijdag en was café de Vrede gesloten wegens 'op vakantie'. Dan maar terug naar de kampplaats. We kwamen te weten dat er aan het Helleketelbos een café is dat Westvleteren onder de toog verkoopt. Het zat ons niet mee, want ook dit café was gesloten. We stonden 'in de middle of nowhere', in het pikkedonker. Gelukkig stond er een gsm-nummer op de deur. Na overleg met de buurman besloten we te bellen. Wat bleek... in West-Vlaanderen hoef je maar te bellen naar het nummer op de deur of het café gaat open.

Het allermooiste van dit zalige kamp was voor mij dat we elke avond met zijn allen samen zijn gaan slapen. Er werd elke avond nog even gebabbeld, maar al snel was het muisstil en begonnen de snelste slapers te snurken.

door Jody Torfs

Kerstmis. Het verjaardagsfeest van Jezus. Een dag waaraan een hoop verwachtingen verbonden zijn. Een dag met tradities. Een van die verwachte tradities is de kerstboom. Heb je je al eens afgevraagd hoe het zit met de ecologische impact van kerstbomen? Zijn valse kerstbomen duurzamer dan echte, of net andersom? Het antwoord krijg je hier cadeau.

Het echte spul

De meeste echte kerstbomen die mensen in huis halen, komen van een kerstbomenplantage. Tegenwoordig zijn er zoveel mensen die een week per jaar een kerstboom in huis willen, dat het lang niet meer enkel de schrale, steile lapjes grond zijn waar ze op geteeld worden. Sommige kerstboomsoorten zijn zelfs veeleisend wat bodemkwaliteit betreft. Kerstbomen zijn een 'crop' zoals een ander. Indien je dus geen boom koopt omdat je niet wilt dat er bomen gehakt worden: maak je daar geen zorgen over. De man met bomen in een netje op de parking van de Colruyt verkoopt bomen die speciaal geplant zijn om gekapt te worden. Het is alsof je zou zeggen: "ik eet geen sla omdat er anders sla geplukt moet worden".

Is het erg om een boom te laten kappen als je weet dat hij meteen wordt vervangen? Een boom die na 4 à 10 jaar gekapt wordt met als enige doel om een goeie week in iemands huiskamer te staan: het klinkt niet echt duurzaam. In het beste geval wordt de boom daarna gecomposteerd of gebruikt als brandstof. Aangezien er relatief goede landbouwgrond wordt gebruikt voor de kerstboomteelt, kun je je ook de vraag stellen of die grond niet beter wordt gebruikt voor teelten voor voedselvoorziening. Met kerstbomen kun je geen hongerigen voeden. Het is een luxeproduct. Na verloop van tijd maakt een naaldboom de bodem ook zuurder. Grond die misschien voordien geschikt was voor andere teelten, raakt hiervoor gedurende lange tijd onbruikbaar.

Volgens voorstanders zijn kerstboomplantages hoe dan ook een meerwaarde voor het milieu: waterretentie, verminderde bodemerosie, CO₂-opslag, habitat voor wilde dieren en ruimte voor bodembedekkers. Bomen en planten houden bodemdeeltjes vast met hun wortels en gaan zo bodemerosie tegen, dat klopt. Wanneer een boom gekapt wordt, moeten echter ook de wortels er uit, waardoor de bodem weer los komt en sneller zal wegspoelen bij neerslag. In een plantage worden de bomen hooguit 10 jaar oud. Jonge bomen hebben een grotere CO₂-opslag dan oudere, maar die komt daarna snel weer vrij na het kappen (en verbranden) van de boom. Wat met de ruimte voor bodembedekkers, bestuivers en andere dieren? Die is er in principe wel. Een kerstboomareaal moet echter zo veel mogelijk opbrengen, met intensief pesticidengebruik als gevolg en dus een onbiologisch milieu binnen en rond de plantage.

Het blijft natuurlijk wel een boom. Met hun groene naalden doen ze aan fotosynthese en zorgen dus voor de broodnodige zuurstof. De bomen op zich zijn dus niet het probleem, wel dat ze als crop veel minder natuurwaarde hebben dan een natuurlijk naaldbomenbos en minder nuttig zijn dan voedselteelten.

Het surrogaat

De meeste 'fake' kerstbomen zijn gemaakt in China en bestaan uit PVC (polyvinylchloride) en metaal. PVC, een kunststof die kankerverwekkend kan zijn, valt niet makkelijk te recyclen. De loodwaardes in Chinese nepkerstbomen zijn vaak zo hoog dat een waarschuwingslabel vereist is. De productie en het transport van de bomen vergen eveneens veel (fossiele) brandstoffen. De werkomstandigheden in Chinese kerst(boom)fabrieken zijn bovendien niet echt om van te juichen. Een schets vanop de betonnen vloeren van Zhang's Shuitou Company:

Migrant workers, most earning about \$100 a month, squat in front of hissing machinery as they melt chips into moldable plastic [...]. Two dozen men feed spools of green plastic into a machine that stretches it along a conveyor, creases it onto a wire, then slices both sides into fringes, yielding branches for artificial Christmas trees. Other men fuse the branches together, jamming them with their bare hands into the center of a spinning rotor.

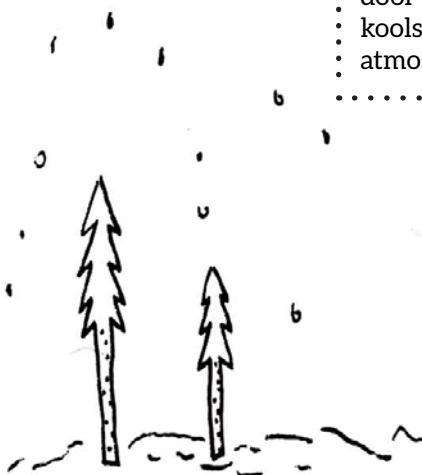
De meeste nepkerstbomen belanden gemiddeld na 6 jaar op de vuilnisbelt. Het is dus een illusie dat dit werkelijk een duurzame vervanging is voor echte bomen.

Wat zegt de wetenschap?

Ellipsos, een Canadees bedrijf gericht op milieuadvies, stelt vast dat een artificiële kerstboom een tot drie keer grotere impact heeft op klimaatverandering en uitputting van natuurlijke bronnen dan een natuurlijke boom. Ze gaan hierbij uit van een gemiddelde levensduur van 6 jaar voor een artificiële boom. Wanneer je je plastic boom langer dan 20 jaar houdt en daarentegen elk jaar ver moet rijden om een nieuwe echte boom te kopen, draaien de rollen om. Ellipsos hield bij de berekeningen rekening met de hoeveelheid uitgestoten broeikasgassen, het gebruik van natuurlijke bronnen en de impact op de menselijke gezondheid.

Een andere studie, gesponsord door de American Christmas Tree Association – een non-profit organisatie die de verdelers van zowel fake als echte bomen vertegenwoordigt, vergeleek de plastic en de echte boom die in de Verenigde Staten het meest gekocht worden. In deze studie bepalen vijf indicatoren welke boom nu relatief beter is voor het milieu: energieverbruik, klimaatverandering (global warming potential), eutrofiëring*, acidificatie** en smog. Met toxiciteit (zowel menselijke als ecologische) en de uitputting van fossiele brandstoffen werd geen rekening gehouden. Uit deze studie bleek dat het verschil in milieu-impact tussen de twee verwaarloosbaar was. Op het niveau van de indicators zijn er wel grote verschillen. Zo kost het 6 keer meer energie om een plastic boom te produceren dan een echte. De levensduur van de boom na aankoop, het aantal kilometers die de boom heeft afgelegd en de manier waarop de boom wordt gebruikt wanneer hij wordt weggegooid, zijn echter wel factoren die bepalen welke boom nu relatief beter is voor het milieu.

Alternatieven

Onderzoek wijst dus uit dat in de meeste gevallen een echte kerstboom toch ietsje milieuvriendelijker is dan de plastic versie. Geen van beide zijn echt duurzaam. Gelukkig zijn er verschillende opties om toch te kunnen delen in de kerstboom-traditie-vreugde, hoera!

Do it yourself! Als je bijvoorbeeld een grote kamerplant hebt staan, kun je die versieren en op een tafeltje zetten om cadeautjes onder te leggen. Of je kunt op een houten paneel (of op groot, dik papier) een spar schilderen. Voor nog meer inspiratie: google 'DIY christmas tree'.

Je kunt ook eenmalig een kerstboom in pot kopen. Hou hem maximaal een week binnen, geef hem voldoende water en zet hem daarna buiten. Isoleer de pot tegen vrieskou en plant hem in de lente in je tuin. Zo kun je je boom elk jaar weer uitgraven en in huis zetten. Een Norfolk Island Pine kun je zelfs het hele jaar binnen houden!

*Eutrofiëring:

door toevoer van een overmaat aan voedingsstoffen treedt een sterke groei en vermeerdering van bepaalde soorten op, waarbij meestal de soortenrijkheid of biodiversiteit sterk afneemt.

**Acidificatie:

verzuring van water als gevolg van een grotere opname van door mensen geproduceerde koolstofdioxide (CO₂) uit de atmosfeer.

Bronnen:

<http://www.davidsuzuki.org/what-you-can-do/queen-of-green/faqs/holidays/green-christmas-trees/>

<http://www.realchristmastrees.org/dnn/Education/Fake-Trees>
<http://8nht63gnxqz2c2hp22a6qjv6.wpengine.net-dna-cdn.com/wp-content/uploads/2016/08/ACTA-Christmas-Tree-LCA-Final-Report-November-2010.pdf>

<http://www.nytimes.com/2010/12/18/business/energy-environment/18tree.html>

<http://www.christmastreeassociation.org/real-artificial-christmas-tree-environment/>

MINDER IS MEER!?!

VERSUS

*Douchen, in bad gaan, ons was-
sen, we doen het allemaal. Meestal
op regelmatige basis. Hopelijk
toch!? Wat mij is gaan opvallen
in mijn badkamer is hoeveel
verschillende bussen en flessen
shampoo en zeep er eigenlijk met
ons wasritueel gemoeid zijn. Op
vele vlakken was ik al bewust met
afval bezig, maar ik merkt dat er
op vlak van afvalvermindering in
de badkamer nog marge is. Minder
is beter! Voorkomen beter dan
genezen.*

door Stien Boeye

De oplossing voor de flesjesgekte is eigenlijk super simpel: je bussen en flesjes inruilen voor blokken. Back to basic! Van vloeibare zeep in verpakking naar een blok zeep zonder, of met minimale, plastieken verpakking. Met een blok zeep doe je langer, er is weinig tot geen verpakking en het is goedkoper!

Blok zeep... Het doet misschien denken aan de jaren stillekes, maar ook hier is de tijd niet blijven stilstaan. Er bestaat een groot en gevarieerd aanbod in vele soorten, geuren en kleuren zowel voor je huid als voor je haar.

TIP: voor je huid koop je best zeep met plantaardige stoffen in plaats van synthetische of dierlijke stoffen, bijvoorbeeld Castiljé- of Aleppo-zeep. Je vindt ze in de bioplanet, het natuurhuis of de verpakkingsloze winkel.

TIP: voor je haar kan je ook blokzeep oftewel shampoo-bars vinden, van het merk Lamazuna of Douce Nature bijvoorbeeld, te verkrijgen bij verpakkingsloze winkels zoals Ohne of Robuust of in andere (natuur)winkels.

Mocht je na een experimentele fase toch niet overtuigd zijn van vaste zeep, kan je nog altijd opteren voor hervulbare glazen flessen in plaats van plastieken flessen.

Den draad der verontwaardiging

De draad opnemen. Of een poging tot. Dat is zo'n beetje waar het in dit stukje om te doen is.

De draad opnemen van een driemaandelijks schrijven dat ik tot zo'n jaar geleden voor dit edel tijdschrift mocht verzorgen. En nu opnieuw. Waar was ik gebleven?

Verontwaardiging

Doorheen de stukjes die ik eerder voor dit blad geschreven heb, loopt min of meer een rode draad van verontwaardiging. En hoe zou ik beter de draad van deze rubriek kunnen opnemen, dan door de rode draad ervan te bestuderen?

Om te reflecteren over verontwaardiging wil ik het niet zozeer hebben over mijn eigen verontwaardiging, als wel over die die ik bij anderen geobserveerd heb. Al zal aan het eind dan toch weer blijken dat mijn eigen verontwaardiging niet vreemd is aan die keuze – en loopt de rode draad doorheen deze stukjes dus gewoon verder.

Over verontwaardiging

We schrijven november 2016 en het appelen- en perenseizoen loopt in België stilaan op z'n einde. Het is geen goed jaar voor onze fruittelers. De productie is omvangrijk, de afzetmarkt minder; Rusland neemt geen fruit uit de EU af. Het overaanbod doet de prijzen kelderen. Om te weer op te trekken mogen in Vlaanderen 25 700 ton appelen en peren vernietigd of herbestemd worden.

In Het Journaal zegt men: 'Door het Russische invoerverbod raken de boeren niet van hun fruit af'.

Poetin als boeman. Vanuit louter economisch standpunt niet eens onterecht – tussen het Russische embargo en de inderdaad erg problematische situatie van niet alleen Belgische, maar ook Italiaanse, Poolse of Baltische boeren, schuilt een causaliteit die wijst op een – wat dat betreft – geslaagde zet van Poetin in een geopolitiek machtsspel.

Echter wel een machtsspel dat Europa en de NAVO net zo goed willen spelen.

Als we niet verder kijken dan het Russische embargo, kunnen we ook niet de vragen stellen die onze verontwaardiging misschien wel echt verdienen.

Het 'herbestemmen' van fruit (door het te gebruiken als biobrandstof of meststof) ten spijt, lijkt het er inderdaad op dat Joke Schauvliegh, de bevoegde minister in Vlaanderen, meer zou kunnen doen om ervoor te zorgen dat appelen en peren gewoon kunnen worden opgegeten. Maar de wortels van het probleem reiken diep; zo diep dat zelfs Schauvlieghes onbekwaamheid alleen niet als verklaring voor zoveel verspilling kan volstaan.

Waarom werd in 2015 in België 150 000 ton appels geïmporteerd? Waarom stijgt de verkoop van de Nieuw-Zeelandse Pink Lady in Vlaamse supermarkten? Waarom krijgen boeren sowieso zo'n slechte prijs? En waarom zoveel monocultuur en overproductie op onze Vlaamse velden?

"ZULKE VERONTWAARDIGING
VERONTWAARDIGT MIJ -
DE RICHTING, HET DOEL-
WIT, DE SELECTIVITEIT
ERVAN. NIET ALLEEN
OMWILLE VAN DE HYPO-
CRISIE VAN DAT LAATSTE,
MAAR OMDAT VERONT-
WAARDIGING BELANGRIJK IS."

We schrijven zowat heel het afgelopen jaar en in de Verenigde Staten voert een zekere Donald Trump campagne voor het presidentschap¹. Europa kijkt toe, met een onbegrip dat groeit naarmate Trump aan populariteit wint.

We gaan om met die ontwikkelingen op een wijze die het midden houdt tussen gepamper en verwijt. Is hij niet de vleesgeworden irrationaliteit, dan wordt de Trump-kiezer haast het subject van human interest stories die (hoewel ze daar bij voorbaat niet in zullen slagen) toch een beetje pogen te duiden wat zo iemand drijft. Maar precies door onze verontwaardiging gemakshalve op rednecks en cowboys te projecteren (hoewel ze die vaak genoeg verdienen), slagen we er moeilijk in om inzicht te verwerven in de opkomst van een breder fenomeen. Een land of regio baart tot op zekere hoogte de leiders die het verdient. Als we zo graag cru stellen dat Trump laat zien hoe Hitler democratisch aan de macht kon komen, is dat een les die we in een Europa van argwaan en steeds hogere muren best indachtig houden.

1 Bij het schrijven was nog niets bekend over de uitslag van de verkiezingen in de VS.

Verontwaardigd over verontwaardiging

Zulke verontwaardiging verontwaardigt me – de richting, het doelwit, de selectiviteit ervan. Niet alleen omwille van de hypocrisie van dat laatste, maar omdat verontwaardiging belangrijk is. Ze is een aanleiding voor denken en voor actie, en heeft daarom de kracht om dingen in beweging te zetten. En verzadigd van gemakkelijke verontwaardiging komen we er misschien minder toe de juiste vragen te stellen.

Dat een overschot aan appels en peren leidt tot een voor fruitboeren dramatische prijsdaling is een wet van vraag en aanbod waaraan in onze huidige economie niet te ontsnappen valt. Overschotten 'uit de markt nemen' is op korte termijn dan inderdaad de enige oplossing. Dat tientallen ton fruit daardoor niet mogen worden opgegeten, omdat dat onvermijdelijk marktverstrend werkt, is echter ook een signaal waaruit we zouden moeten kunnen leren. Het perverse van die logica duidt misschien wel op het failliet van een economie die meer dan ooit de hele maatschappij lijkt te dicteren. Dat hoeven we niet per se een goede gang van zaken te vinden. En daarin schuilt echt interessante verontwaardiging.

De klaagzangen over Trump dragen op hun beurt weinig bij – behalve aan ons eigen superioriteitsgevoel – als dat onbehagen niet vertaald wordt naar een ongerustheid omtrent meer universele fenomenen die ook in de Europese of Vlaamse context relevant is. Oordelen over – laat staan ingrijpen in – gebeurtenissen en keuzes van mensen ver weg, is misschien wel één van de meest complexe morele vraagstukken in de gemondialiseerde wereld van vandaag. Tonnen respect voor de verontwaardiging van Amnesty International en talloze andere ngo's; tegelijk echter vaak ook begrip voor verontwaardiging over waar zulke organisaties zich overal ter wereld mee bezig houden. Het is dansen op een slappe koord tussen betrokkenheid en bemoeizucht, tussen apathie en arrogantie. Think global, act local is een belangrijk leidmotief, maar ook in think local, act global zit misschien wel een waarheid vervat – wat meer belang stellen in wat dicht bij huis gebeurt (en als het even kan daden stellen van universele waarde).

Voor de geëngageerde jeugd die we als JNM'ers zijn en hopelijk ook blijven, is het vraagstuk van de verontwaardiging een moeilijke, maar wel fundamentele kwestie.

Verontwaardiging is tenslotte ook gewoon bijzonder delicaat. Van alle tirades die ik in mijn leven op café, op school en op papier heb afgestoken, houden er in retrospect een heel deel het midden tussen volgens mij nog steeds terechte aanklachten en het gal spuwen van een vroeg verbitterd puberjong. Al hoeft ook dat op zich weer geen probleem te zijn. Ik denk dat de stelling dat wijsheid met de jaren komt net zo waar is als die dat jongeren de toekomst mee moeten vormgeven met frisse, progressieve ideeën.

Ziedaar mijn alibi.
Dit is dus een worp.
Vangen!

OVER THUISKOMEN,

BALANCEREN OP EEN SLAPPE KOORD

EN GEKRIJS IN DE NACHT

EVS in Portugal en Tsjechië

door Oliver Mechthold

en Thomas Gits

en Jens D'Haeseleer

Natuurlijk heb je al gehoord van 'op Erasmus' gaan. Als student volg je dan voor een bepaalde tijd je studies in het buitenland, meestal in een Europees land. Je kan met het Erasmusprogramma ook een buitenlandse stage volgen en

zo je grenzen verleggen. Wat veel mensen - jammer genoeg - niet kennen is de **European Voluntary Service (EVS)**, gesubsidieerd door datzelfde Erasmusprogramma van de Europese Commissie.

"Met bonzende hoofdpijn strompel ik de tarmac van het vliegveld op. Faro. Portugal. Vijf jaar geleden was het al liefde op het eerste zicht. Eindelijk herenigd. Alle zintuigen op scherp en diep inhaleren. De geur van Zuid-Portugal. Een zweem zeezout. Een vleugje eucalyptus. Een streepje Cistus. De lucht vol verwachtingen. Een nieuw leven. Het mijne. De klank van het Portugees. Het boerse knauwen, de stuurse blik, het warme welkom. Oortjes in, lievelingsmuziek op. Het gemis van België wat temperen. En verder? Rust, stilte, een gezapig tempo. De smaken. De smaak van een overheerlijke pastel de nata. Een Sumol erbij. Terrasje doen. Longboard in elkaar vijzen. De vermoeidheid van de laatste dagen van me af proberen te schudden. Het zicht. Witte huizen. Zilverreigers die opvliegen wanneer wij onze landing inzetten. Besneeuwde bergtoppen in Frankrijk, droge valleien in Portugal. Mijn nieuwe moederland. Sinaasappels als laanboom, palmbomen als verwelcoming, kurkeiken op de heuvels, sporen van een sluimerende lente. En het voelen. Het gevoel van welkom te zijn. De stenige bodem onder mijn voeten, het grindpad naar Cruzinha, mijn nieuwe thuis..."

Met deze liefdesverklaring startte ik, Jens D'Haeseleer, mijn eerste blogpost over mijn EVS-avontuur in 2015. EVS, de European Voluntary Service bracht me naar Portugal. Negen maanden vrijwilligerswerk uitvoeren bij A Rocha Portugal, een Christelijk geïnspireerde natuurbeschermingsorganisatie. Een nieuw leven met een nieuwe routine. Donderdagse bezoeken met Britse expats, vlinderroutes lopen onder een loden zon, bijeneterbraakballen uitpluizen en nachtvlinders vangen in de duinen terwijl de Perseïden boven je hoofd voor spektakel zorgen. Maar evengoed een spelletje multiculturele petanque spelen met een glas ijskoude Pastis, uitgebreid tafelen en boeiende discussies voeren in het Portufrans, het Nederengels en het Anglodeluits.

Portugese bloemenpracht - Jens D'Haeseleer

Met EVS kan het allemaal. Europese vrijwilliger worden kan tot de gezegende leeftijd van 30 lentes. En het kan in zowat alle Europese landen tot soms zelfs ver daarbuiten. Eerder interesse in een sociaal project of zin in een job op een bioboerderij?

You name it. EVS vraagt niet veel. Een open geest, minimum 3 maanden van je tijd en een gezonde interesse in andere culturen, smaken en talen. Wat je ervoor terugkrijgt, is nauwelijks in woorden te vatten...

"...De nacht valt, de iPod wordt vervangen door de fameuze stormvogel-soundtrack. Een gekrijs van jewelste wordt uitgestuurd over zee. De posities worden ingenomen, een eerste koffie- en theepauze georganiseerd. Zacht gekeuvel onder de sterren. Over koetjes en kalfjes. Maar ook over het leven. Diep. Af en toe afgewisseld door stiltes. In stilte vallende sterren aanwijzen. De maan zien opkomen uit zee. Het doet me wat. De zoute lucht die zich vastzet op je gezicht, een zilveren waas over de kabbelende golven. In spanning afwachten. En dan zijn ze daar plots. Als pluizige tennisballen worden ze onze netten in geklemd. Alsof ze vanuit zee met katapulten richting kust gegooid worden. Verrassend klein, met moeite passend in één hand. Stormvogeltjes. Schattig piepend. Soms je mouw volledig onderkotsend. Plots stelt Rob me voor om een van de Stormvogeltjes te ringen. Mijn hart roffelt. Even later zit ik over 'mijn' Stormvogeltje heen gebogen, nauwkeurig vleugels en poten metend. Ringetje rond de poot. Broedplek en leeftijd checken. Even ondersteboven de pot in voor 't gewicht. En dan mag ik het beestje een naam geven. Even weet ik niet goed wat gezegd. 'Marianne': krijg ik er na enkele seconden uit gestameld. Nog eens dertig seconden later zit ik naast 'mijn' Marianne (tevens de naam van mijn vriendin) op de rotsen. Een oogje in het zeil houdend bij de take off. En zoef, daar gaat ze, de donkere nacht in. De lange tocht richting Schotland verderzettend. Vastberaden om zich geen twee keer te laten vangen. Letterlijk..."

Aaaah, het leven van een vrijwilliger. Het gevoel van eeuwigdurende vakantie, hoor ik je al denken. Niets dan rozengeur en maneschijn. Toch? Op eigen benen moeten staan op een plek die vele duizenden kilometers van het knusse Gent, Herentals of Hasselt vandaan ligt, kan ook zwaar wegen.

Drie tot twaalf maanden verward van familie en vrienden, van je favoriete jeugdbeweging, van die frituur om de hoek. Worstelen met talen. Je onbegrepen voelen. Keihard tegen cultureel bepaalde muren aan knallen. Keer op keer. Het overkomt de beste EVS'er. Zal je een slimmer mens geworden zijn na je trip? Een beter mens? Dat is geen garantie. Maar je zal wel een enorme ervaring rijker zijn. En innerlijke rijkdom, dat streven we allemaal toch na?

"...De afgelopen twee weken zijn voorbij geraasd. Het leven gaat hier wat trager dan in ons koude kikkerlandje, maar de dagen lijken net sneller voorbij te vliegen. Een tijdsgerelateerde contradictie in terminis zoals dat heet. De stress heb ik hier al enkele keren voelen opkomen. Stress in een stressloze omgeving. Je moet het maar kunnen. De vele nieuwe impressies die enkele weken geleden alleen als positief ervaren werden, hebben intussen ook hun schaduwzijde blootgegeven... Ik ben moe. Ik ben 'het' misschien soms ook wel moe. De nieuwigheden, het sociale, de diversiteit. Niet zozeer de diversiteit aan alles wat hier rondkruipt, -springt, en -vliegt, maar wel de diversiteit aan talen, culturen, meningen en persoonlijkheden. Het maakt het leven hier enerzijds boeiend en anderzijds soms verstikkend ondraaglijk. Het leven in een gemeenschap als die van A Rocha kan zwaar uitvallen. Het evenwicht zoeken is soms als balanceren op een slappe koord. Niet altijd evident..."

Het verhaal van Thomas

In een bruisende stad in Centraal-Europa ligt het kantoor van International Young Nature Friends (IYNF). Als vrijwilliger ondersteunde ik die organisatie in hun lokale en internationale initiatieven. Door deel te nemen aan de dagelijkse werking van de organisatie leerde ik competenties en skills die de schoolbanken mij niet bijbrachten. In het kantoor was ik verantwoordelijk voor het contact met andere vrijwilligers, nam ik actief en planmatig deel aan de voorbereidingen, uitvoering en evaluaties van projecten en organiseerde ik vormingen en spelsessies. Ik was een volwaardig lid van het kantoorsteam, met gedeelde verantwoordelijkheden. Ik kreeg de kans om de organisatie in het European Youth Forum te vertegenwoordigen en creëerde promo-activiteiten in nauwe samenwerking met andere organisaties binnen het IYNF-netwerk.

Dankzij mijn EVS leerde ik enorm veel bij over Europa, nam ik deel aan projecten in Nederland, Hongarije, Frankrijk, België, Slowakije, Oostenrijk, Tsjechië en Duitsland, en ontmoette ik talloze jonge mensen die (over) leven in een heel andere context dan de Belgische jongeren. Daardoor ben ik mij op korte tijd veel bewuster geworden van de rijkdom die we in België bezitten.

European Voluntary Service (EVS) in 'kort

Vrijwilligerswerk ///
Voor jongeren tussen 17 en 30 jaar ///
In alle Europese landen tot soms ver daarbuiten ///
Minimum 2 maanden, maximum 1 jaar ///
JNM kan fungeren als jouw zendorganisatie, je gaat zelf op zoek naar een gastorganisatie in het buitenland

https://europa.eu/youth/volunteering/evs-organisation_en
<https://www.youthinaction.be/europees-vrijwilligerswerk-evs>
Meer info: insect@jnm.be

Kameleon in den hof - Jens D'Haeseleer

Een EVS voor iedereen

Ben jij ook benieuwd naar het Franse equivalent van de Limburgse vlaai? De Macedonische variant van Geraardsbergse matentaart of Gentsche neuzekes? Heb jij ook een onstillbare honger naar avontuur en zie je er niet tegen op om je heimat voor een tijdje in te ruilen voor een nieuwe thuis in een onontgonnen stukje Europa? Sta je te popelen om je inventarisatie-skills los te laten in de Roemeense natuur?

Of wil je niets liever dan je handen uit de mouwen steken in een permacultuurproject in Spanje? Ben je sociaal, geboren met een extra grote talenknobbel en altijd op zoek naar nieuwe horizons? Dan is EVS echt iets voor jou! Geniet ervan! Want 'You Only Live Once'. Naar het schijnt.

Je kan zelf op zoek gaan naar een organisatie in een land naar keuze die EVS plaatsen heeft en je hebt ook een zendorganisatie nodig in eigen land. Zowel voor Jens als voor Thomas trad JNM op als zendorganisatie. Je kan vanaf 2 maanden tot 1 jaar EVS doen in een organisatie (voor maatschappelijke kwetsbare jongeren kan een EVS al vanaf 2 weken), of zelfs proeven van meerdere organisaties. Kortom, wanneer je net van de schoolbanken komt en nog niet weet in welke sector je precies wil werken, is een EVS echt aan te raden

HB KORT

Het nieuwe JNM-jaar is al even begonnen en de verschillende ploegen uit het HB (lees: HoofdBestuur) hebben uiteraard niet stil gezeten! Waar de ploegen zich dit jaar mee willen bezighouden en wat ze de eerste maanden al realiseerden, vind je hier.

De VormingsPloeg (VP)

De VP toverde alvast een zalige HoofdAnimatorCursus uit de mouw dit semester en bereid zich al voor op nog twee cursussen om "U" tegen te zeggen. Uiteraard staan ze ook dit jaar met verschillende VormingenOP-Maat (VOM's) voor jullie klaar. Zichzelf vormen verliezen ze uiteraard ook niet uit het oog en zo begonnen ze dit jaar al met een interessante vorming over zelfmoordpreventie.

De Beheerwerkgroep (BWG)

De BWG legt dit jaar zijn focus meer op de afdelingswerking en hoopt zo beheer weer meer tot in alle afdelingen te krijgen. Daarnaast zijn ze al gestart met leuke activiteiten zoals een zalig bezoek aan Pairi Daiza! De BWG organiseert dit jaar ook een benefiet voor het Sint-Pietersberg Werkkamp waar het afgelopen jaar al het materiaal werd gestolen. Dus om het goede doel te steunen zijn jullie ook altijd welkom bij hen.

De MilieuWerkgroep (MWG)

De MWG-ploeg veroverd nu al het land met creatieve acties. Dit werd al ingezet met de startactiviteit waarbij de straten van Gent met mooie slogans werden versierd. Op de agenda staat nog een actie rond de luchthaven van Deurne bij Antwerpen en vele leuke samenwerkingen met andere organisaties die rond gelijkaardige thema's werken.

De praktische ploeg (PP)

De PP vloog er in met een spetterende verhuis en een knallende opening van het nieuwe Bondssecretariaat in de Kortrijksepoortstraat! Een prachtig groendak siert ons gebouw en de nieuwe tentenkelder krijgt ook vorm.

De organisatie van het zomercongres en andere evenementen zijn al uit de startblokken geschoten en op het secretariaat werkt een stagiair (Elke) mee met de PP rond de kampenorganisatie voor de zomer van 2017.

De Natuurstudiewerkgroep (NWG)

Kajakken, natuurwandelingen, leuke weekendjes... de NWG weet het dit jaar ook weer klaar te spelen. Tijdens de week worden er ook leuke filmavondjes en determinatiemomenten georganiseerd En natuurlijk verschijnt de Bertram, een tijdschrift met veel interessants en leuk uit de natuurwereld, dit jaar weer enkele keren. De eerste editie is alvast de deur uit!

De Communicatieploeg (CP)

De CP maakte deze prachtige Euglena, maar doet natuurlijk nog veel meer. Ze ondersteunen ze afdeling Niger (super gedaan Niger!) bij de uitgave van een boekje met broekzakspelletjes, maar werken ze ook aan de website en promomateriaal. Met zotte promo-ideeën, zoals een promostand die kan treinreizen tussen de verschillende afdelingen, weten ze weer wat doen.

De Afdelingsonderteunigingsploeg (AOP)

De AOP luistert dit jaar naar de afdelingen. Dat deden ze de afgelopen jaren natuurlijk ook, maar dit jaar proberen ze er bij al jullie afdelingen ook even bij te zijn. Bovendien zijn er al enkele kiemwerkingen opgestart zoals Midden-Brabant, Limburg en vele andere!

Tijdens een intensieve midweek in het nieuwe bondssecretariaat dachten alle kersverse Pac's en AOP-leden samen een plan uit om de afdelingen dit jaar optimaal te ondersteunen.

De Knokploeg (KP)

De knokploeg is dit jaar ook weer een plek voor de JNM'er die graag sport. Ze zetten een voetbalteam op en geven weer zotte dansfeestjes om onze dansmoves te oefenen. Voor het iets minder bewegelijk volk onder de JNM'ers zorgt ons Vivianne dit jaar ook voor een koor waar iedereen zijn mooiste stemmetje kan bovenhalen.

RvB KORT

Zoals elke vereniging heeft JNM een Raad van Bestuur (RvB). Deze bestaat elk jaar uit de voorzitters van de acht ploegen plus de bondsvoorzitter, -secretaris en -penningmeester. De RvB komt maandelijks samen om na te denken en te beslissen over allerlei onderwerpen die van belang zijn voor heel JNM. Waar we het precies over gehad hebben, zie je elke maand in het RvB-filmpje op Facebook, elke Euglena op deze bladzijde, en meer uitgebreid in de RvB-verslagen die op de website gepost worden: www.jnm.be/verslagen

JNM-bestuur op Facebook

Enkel informatie verspreiden via mail en papier is niet meer helemaal van deze tijd. We richten binnenkort een Facebook-groep op voor alle JNM-bestuursleden. Zowel in afdelingen als nationaal dus. Een greep uit het aanbod: updates van HB-ploegen, vragen voor input aan afdelingen, aankondigingen voor activiteiten, discussies over contro-versiële onderwerpen,... Alle JNM'ers mogen er hun gedacht komen zeggen. Wees welkom!

Heb je geen Facebook (respect!): niet getreurd. Het blijft de bedoeling dat je ook via mail van alles op de hoogte kan blijven.

JNM bestuur

RvB-filmpje

Wat de RvB doet, dat belangt heel JNM aan. Daarom maken we dit jaar elke RvB-vergadering een kort(!) filmpje van de belangrijkste beslissingen. Dat filmpje zal elke maand op – jawel – de JNM-bestuur-Facebookgroep gepost worden! En natuurlijk ook op de website: jnm.be/verslagen.

Lidkaarten

Terug van weggeweest: JNM-lidkaarten! Binnenkort zelf te printen, en hopelijk met een waaier aan korting. Meer info volgt, maar ik wou het heuglijke nieuws toch al meegeven :-)

Kampen

Het aantal nationale zomerkampen daalt al een paar jaar op rij. Dat vinden we jammer. Daarom gaat een groepje nadenken over een aantal lastige vragen: waarom organiseren minder mensen een kamp? Kunnen we meer reclame maken om een kamp te organiseren? Kunnen we de organisatie makkelijker maken?

Interesse? Mail kampensec@jnm.be! (Pieter heet de jongen die die mails leest, en hij bijt zelden)

Wil je meer weten of heb je iets te zeggen? Wij staan als RvB volledig tot jouw dienst, en zijn blij met alle input die we kunnen krijgen.

Aarzel dus niet om je stem te laten horen:

Lees de verslagen die op de website gepost worden, en geef je vragen of opmerkingen door aan bovo@jnm.be

Schrijf je in op de rvb mailinglijst: www.jnm.be/maillinglijsten

Kom af naar een RvB-vergadering! (Laat het wel even weten aan bovo@jnm.be)

OVER BELEID, SNOT EN “A” OP LANGE TERMIJN.

‘A!’ zal je zeggen. Alweer die beleidsnota! Voor je begint te snotteren: het einde is – bijna – in zicht! Op de Bijzondere Algemene Vergadering voor de kerstfuif stemmen we immers dit prachtige document: het sluitstuk van anderhalf jaar zwaar werk.

door Evelyne Eeckhout

Klein detail: de doelen die we neerschrijven in de beleidsnota en waar we subsidies voor krijgen, zijn voor JNM-nationaal. Als JNM nationaal kunnen we immers afdelingen wel stimuleren om aan bepaalde dingen te werken, maar we kunnen het nooit opleggen. Wanneer je in de rest van dit artikel dus “we” tegenkomt, dan slaat dat steeds op JNM nationaal. Met andere woorden: op wat het nationale, vrijwillige, hoofdbestuur en de personeelsleden doen.

Beleidsnota?

Wel, de beleidsnota geeft weer waar JNM naartoe wil van 2018 tot 2021: welke doelen willen we realiseren en hoe gieten we die in concrete acties? Die beleidsnota heeft twee functies: ze is noodzakelijk om subsidies te krijgen van de Afdeling Jeugd van het departement Jeugd, Cultuur, Sport en Media van de Vlaamse Overheid (onze subsidiegever). Met andere woorden, geen beleidsnota = geen geld voor afdelingsondersteuning, kampmateriaal, de website, administratieve ondersteuning, promomateriaal... Maar ook niet voor al die leuke projectjes over natuurstudie of milieu.

Maar de beleidsnota is ook voor onszelf, omdat we de werking van JNM op langere termijn willen plannen. Doelen als ‘meer naambekendheid’ en ‘meer jongeren aantrekken’ kan je immers enkel op lange termijn bereiken. Bij JNM is het nog belangrijker dan bij andere organisaties om op lange termijn te plannen. Ons hoofdbestuur wisselt immers elk jaar. Als we niet zouden plannen over de jaren heen, zou het dus ook heel moeilijk zijn om een lijn te behouden in wat we doen.

JNM-doelen van 2018 tot 2021

Het afgelopen jaar organiseerden we met een groepje JNM'ers (a.k.a. “de stuurgroep”) verschillende bevestigingen, beleidsdagen en participatiemomenten om de JNM doelen van 2018-2021 te achterhalen. We vroegen mensen onder andere wat JNM voor hen betekent en wat de sterktes van JNM zijn. Daaruit blijkt dat de J, de N en de M van JNM heel hoog worden ingeschat.

JNM is immers een jeugdbeweging waar jongeren zelf verantwoordelijkheid en engagement opnemen, bijleren, en waar natuurstudie, -beleving en milieubewustzijn centraal staan; dit alles in een kader van vriendschap, plezier en openheid.

Onze minder sterke punten: naambekendheid en interne communicatie. Ook de onregelmatige frequentie van afdelingsactiviteiten en de continuïteit in afdelingsbesturen zijn problemen. Daarnaast slagen we er - ondanks onze open houding - ook niet in een meer divers doelpubliek aan te trekken.

Al deze - en meer - bevindingen legden we naast elkaar om tot concrete doelstellingen te komen. We spreken - in beleidsnotataal - van Strategische Doelstellingen (SD's), de grote, overkoepelende doelen. Onze SD's voor de komende beleidsperiode (met extra toelichting) zijn:

- ➔ JNM is een jeugdbeweging voor jongeren
- ➔ JNM is een jeugdbeweging waar jongeren plezier kunnen maken; onder andere door de organisatie van grote evenementen en kampen.
- ➔ JNM is een jeugdbeweging door jongeren
- ➔ JNM wordt gedragen door jonge vrijwilligers. We ondersteunen hen waar nodig, door vormingen te organiseren, maar ook door een goede interne communicatie. Daarnaast betrekken we zoveel mogelijk JNM'ers bij zoveel mogelijk beslissingen op zoveel mogelijk niveau's. Ook onze afdelingen ontbreekt het aan niets en worden op zo veel mogelijk vlakken ondersteund.
- ➔ JNM heeft een sterk inhoudelijke werking die tot in de afdelingen reikt
- ➔ JNM zet sterk in op inhoudelijke werking. Dat is immers wat ons onderscheidt van andere jeugdbewegingen en waar we trots op zijn. We ondersteunen afdelingen en individuele leden hierin.
- ➔ JNM neemt maatschappelijk engagement op rond jeugd, natuur en milieu
We spreken niet alleen over onze pijlers maar dragen deze ook actief uit: we eten vegetarisch en verplaatsen ons duurzaam. We werken ook samen met oude en nieuwe partners om onze stem zo luid mogelijk te laten horen.
- ➔ JNM staat organisatorisch sterk
We verbeteren onze interne communicatie en blijven inzetten op een ruim aanbod aan ontleenmateriaal en administratieve ondersteuning. Onze beleidsnota wordt een werkdocument waar we de volgende jaren naar terug kunnen grijpen.
- ➔ JNM is een open en diverse jeugdbeweging
We scannen onze werking op drempels voor deelname van verschillende doelgroepen en kijken hoe we die kunnen verlagen. We onderzoeken de visie van alle JNM'ers op een open JNM-werking en stellen een concreet actieplan op.
- ➔ JNM is bekend bij haar doelpubliek
We blijven er naar streven dat niemand in Vlaanderen met interesse voor natuur en milieu nog zegt: "had ik JNM maar eerder gekend". Ieder kind en iedere jongere met interesse in natuur en milieu moet JNM kennen en weten dat ze bij ons terecht kunnen.

De SD's zijn elk opgevat als een hoofdstuk dat betrekking heeft op een bepaald deel van de werking van JNM. De eerste 5 SD's vormen de basiswerking van JNM. Het is dus niet ondenkbaar dat die in een beleidsnota van 2048 nog steeds dezelfde zouden zijn. De laatste 2 SD's ('divers JNM' en 'bekendheid bij het doelpubliek') zijn een tijdelijke focus, omdat uit de input van JNM'ers bleek dat JNM nationaal meer en beter met die thema's bezig zouden kunnen of moeten zijn.

.....
 : Beleidsnotagewijs komen onder deze SD's ook OD's :
 : - Operationele Doelstellingen. Die -nog concretere- :
 : doelen dragen bij aan de verwezenlijking van SD's. :
 : Onder die OD's komen nog concretere acties die we :
 : uitvoeren om onze te doelen te bereiken. De OD's :
 : en acties zijn er teveel om in dit artikel op te nemen, :
 : maar wie interesse heeft: stuur een mailtje naar :
 : evelyne@jnm.be en je krijgt de meest recente versie :
 : van de beleidsnota!
 :

Naast SD's, OD's en acties identificeerde de beleidsnotastuurgroep ook een aantal 'uitdagingen' die door de hele beleidsnota lopen. Dit wil zeggen dat JNM nationaal in alles wat gedaan wordt aandacht

wil hebben voor deze uitdagingen en dat al onze handelingen zullen bekeken worden vanuit het perspectief van deze uitdagingen. De drie uitdagingen zijn:

Vrijwilligersbeleid:

jonge vrijwilligers zijn de motor van JNM. Iedereen blijvend motiveren, prikkelen en ondersteunen om een duurzaam engagement op te nemen en uit te voeren, is dan ook een grote uitdaging.

Link nationaal-afdelingen:

afdelingen zijn de basis van JNM. Hoewel we een globaal beeld hebben van wat er leeft bij hen krijgen we toch nog heel vaak te horen dat JNM nationaal te ver af staat van de afdelingen en hen niet op een juiste manier ondersteunt. Daarom willen we herbekijken hoe we afdelingen zowel op financieel, administratief en inhoudelijk vlak zo goed mogelijk kunnen ondersteunen.

Interne communicatie:

vanuit onze visie willen we zoveel mogelijk JNM'ers op alle niveaus mee laten beslissen en informeren over waar we mee bezig zijn en waarom bepaalde beslissingen genomen worden. Toch merken we dat veel informatie niet bij iedereen geraakt. Dit zorgt vaak dat niet iedereen kan deelnemen aan de beleidsvoering, dat genomen beslissingen op onvrede worden onthaald en dat potentieel interessante samenwerkingen niet tot stand komen. Hoe kunnen we zorgen dat dit verandert?

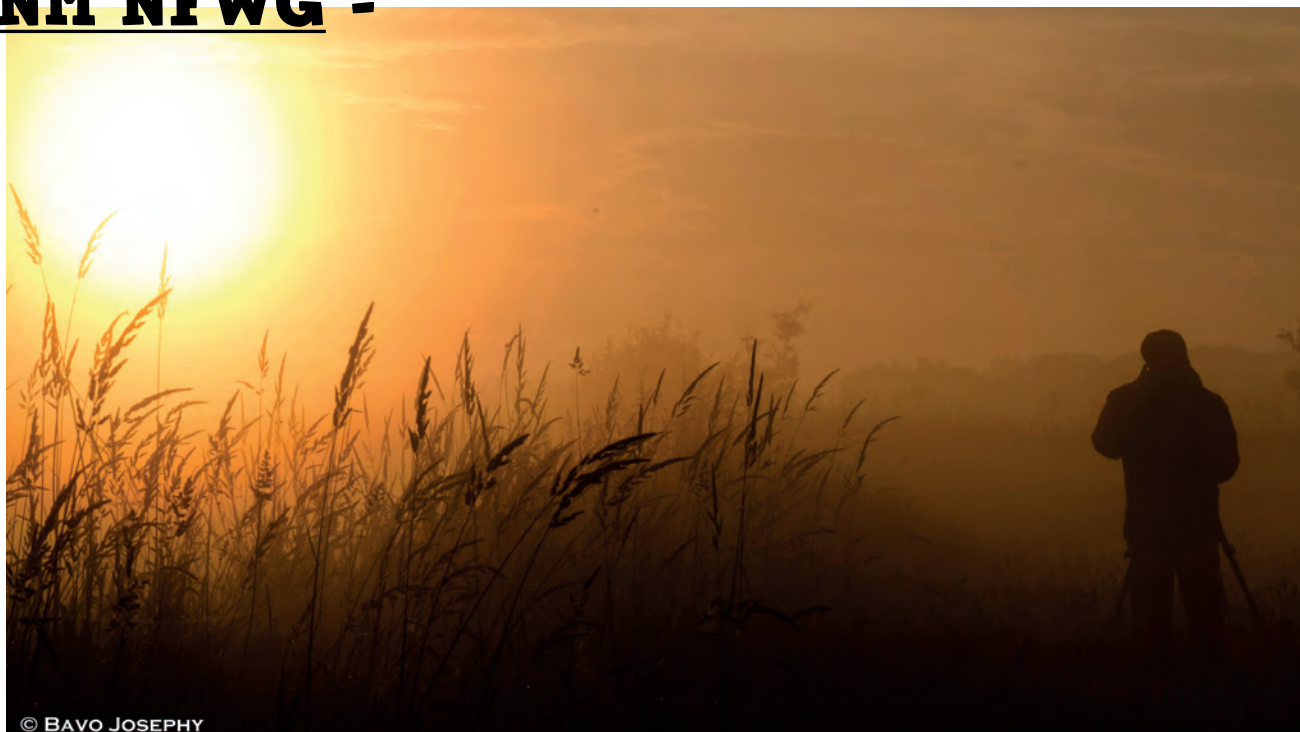
Wat is nu het grote verschil tussen deze en de vorige beleidsnota? Wie goed oplette de voorbije jaren zal zien dat er veel gewoon doorloopt. Dat is niet onlogisch, we werken immers op lange termijn :)

Net zoals de afgelopen beleidsperiode ondersteunen we afdelingen en halen we de banden met hen aan. Daarnaast blijven we werken aan onze interne communicatie en vinden we onze vrijwilligers zo belangrijk dat we hen blijvend ondersteunen en motiveren. We zetten sterk in op maatschappelijk engagement en ook onze basiswerking (bv. vaste evenementen, kampen, ontleenmateriaal, administratieve ondersteuning...) blijft dezelfde.

Wat verandert er dan? We leggen terug meer nadruk op onze inhoudelijke werking omdat we vaak horen dat de inhoudelijke kennis van JNM'ers achteruit gaat. Daarnaast zetten we niet zomaar in op naamsbekendheid, maar willen we ons vooral profileren vanuit onze inhoudelijke insteek en expertise en ons netwerk binnen het natuur-milieu en jeugdlandschap 'gebruiken' om nog bekender te worden. De 'open JNM'- werking bouwen we sterker uit door personeelstijd in te zetten op een onderzoek rond de diversiteit en laagdrempeligheid van onze werking.

Een ander belangrijk verschil zit in de meer globale uitwerking van de beleidsnota. De vorige beleidsnota was zeer specifiek, met heel concrete acties, waardoor JNM'ers van nu "vast" zaten aan opgelegde acties uit het verleden en er weinig ruimte was voor nieuwe ideeën en projecten. In de nieuwe beleidsnota gaan we veel minder concreet. Zo hopen we dit probleem in de toekomst te kunnen vermijden en meer ruimte te hebben voor eigen inbreng en nieuwe ideeën van JNM'ers.

Of we geslaagd zijn in ons opzet, dat zullen we de komende jaren zien. Maar eerst moet de beleidsnota nog door JNM goedgekeurd worden. Dat doen we op een bijzondere algemene vergadering op de kerstfuif. We hebben dus de massale aanwezigheid van jullie allemaal nodig, want eind december moet hij definitief ingediend zijn bij afdeling jeugd. Heb je in tussentijd nog vragen of opmerkingen? Die mogen altijd binnenstromen via evelyn@jnm.be. Op naar de toekomst!

© BAVO JOSEPHY

EEN PLOEG ALS NOOIT TEVOREN

door Bavo Josephy

Heb je altijd al willen weten hoe je die paddenstoel, vogel of berg best in beeld brengt? Zou je graag goede foto's kunnen trekken op afdelingsactiviteiten? Of kan je gewoonweg minutenlang wegdromen bij het aanschouwen van een prachtig beeld? Dan is de natuurfotografiewerkgroep (of korter: NFWG) misschien wel iets voor jou! Dit werkjaar wordt de ploeg namelijk actief als nooit tevoren.

!WEDSTRIJD! !WEDSTRIJD! !WEDSTRIJD!

Fotografiewedstrijd NFWG

Deadline insturen foto's: maandag 19 december om 00u00

De jaarlijkse fotografiewedstrijd gaat - net als vorig jaar - door tijdens de fantastische kerstfuif in Gent (23 december). Concreet houdt deze wedstrijd in dat je als JNM-lid je 5 beste foto's per categorie (landschap, fauna, flora en fungi, abstract, absurd, promo) mag doorsturen naar de wedstrijd-jury. De juryleden selecteren dan hun 5 favorieten per categorie. Die beelden worden uitgehangen op de kerstfuif, waarna er een publieke stemming volgt. De winnaars van deze stemming winnen een mooie prijs en hun foto's krijgen een plaatsje in de volgende editie van de Euglena.

Wil je meedoen? Je vindt het wedstrijdreglement, naar wie je de foto's moet doorsturen en andere nuttige info op: www.jnm.be/fotografie-wedstrijd.

Iedereen mag meedoen, dus kom, hup! Stuur je foto's door en misschien win je wel in één van de categorieën!

Show me yours

Net als de fotografiewedstrijd, is de 'show-me-yours' een activiteit die al enkele jaren terug komt binnen de NFWG. De eerste - en succesvolle - editie van dit werkjaar ging door op 22 november. Het werd een gezellige avond: met een pintje in de hand elkaars foto's bekijken en bespreken en zo een en ander van elkaar opsteken.

Wil je er een volgende keer graag bij zijn, maar ken je nog wat fotografische koudwatervrees? Kom gewoon af. Je moet geen echte foto-pro of camera-geek zijn om je kaarten (of toch foto's?) op tafel te leggen. In februari troepen we nog eens samen, dus houd de activiteitenkalender in de gaten op jnm.be/nwg.

NFK

Na een prachteditie in de buurten van Brugge in de zomer van 2014 is het Natuurfotografiekamp (kortom: NFK) terug van weggeweest! Als je je wat meer op fotografie wilt beginnen richten, of gewoon graag wat bijleert, is dit kamp zeker iets voor jou! Welk fotomateriaal je hebt, is niet zo heel belangrijk. Heb je een full-frame canon liggen met een gigantische telelens? Cool! Heb je enkel een oude analoge camera die dateert uit de kinderjaren van je opa? Geen probleem! Om al een klein tipje van de sluier te lichten gaan we een donkere kamer hebben op kamp waar we onze eigen foto's zullen ontwikkelen.

Kortom, op NFK is er voor elk wat wils! :-)
De plaats en datum van het kamp liggen momenteel nog niet vast, maar houd de kampen in de gaten en zorg dat je er op tijd bij bent om in te schrijven.

.....
Hey, ik ben Bavo,
natuurfotografiewerk-
groepvoorzitter (wow,
dat is een mond vol)
van dit werkjaar.
.....

Ik hoop dat uit dit tekstje blijkt
dat de NFWG terug actief wordt
en je niet in de steek laat! We
hebben nog heel wat meer

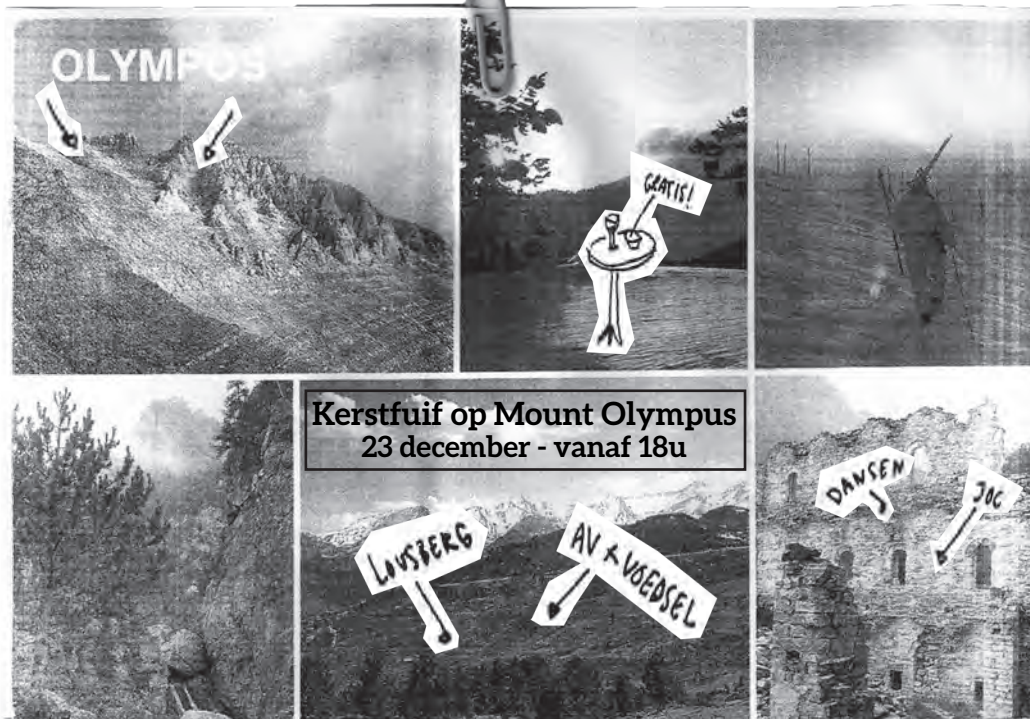
activiteiten in
petto dan deze
enkelingen. Maar
aangezien deze
aankondiging al
redelijk lang aan
het worden is, raad ik je aan om
onze Facebookpagina (facebook.com/jnm.nfwg) te liken als je op
de hoogte wilt gehouden worden

.....
van onze activiteiten. Ook de site
jnm.be/nwg kan je in de gaten
houden.
.....

Ps: Wil je met ons meedenken
over mogelijk zalige, artistieke,
natuurvolle activiteiten of pro-
jecten door en voor de NFWG?
Laat me dan iets weten via
nfwg@jnm.be !
.....

AAA AAA AAN KON DIG ING EN

Kerstfuif op Mount Olympus
23 december - vanaf 18u

- Eindeloos hoog op de berg
- Olympus is het rumoerig op de vergadering der goden...
- Kerstfuif in het JOC Gentbrugge (Claragoed 1, 9050 Gentbrugge)

Spijzen en dranken, geheel gratis (vanaf 18u)
Een Bijzondere Algemene Vergadering voor de stemming van de beleidsnota (19u)
Die twee vinden plaats in het Lousbergsgebouw (Tarbotstraat 61 - 9000 Gent)

Stervelingen, goden en halfgoden, de occasionele centaur,...
Iedereen welkom om mee bliksems te slingeren, togas te dragen en uw beste sirtakidans-moves boven te halen!

BasisAnimatorCursus 2016

- Je bent 16 en je wil wat?
- Je bent 16 en je wil meer?
- Je bent 16 en je wil een week leven die de rest van je JNM-leven zal bepalen?
- Die je niet alleen vrienden voor het leven, maar ook know-how zal bijbrengen?

Kom zeker mee op BAC!
Van kinderen begeleiden tot kampen organiseren, van verzekeringen tot animeren, van de leefwereld van kinderen tot leren vergaderen. Alles komt aan bod in deze zotte cursus.

Praktisch

BAC in de paasvakantie is reeds volzet, maar je kan nog mee in de krokusvakantie van 25 februari tot 4 maart.
Alle info en inschrijven op www.jnm.be/backrokus

De JNM-kermis, AV en fuif
11 maart 2017

Beste JNM'ers,
Dit jaar zal er helaas geen koers-
AV-fuif zijn. In de plaats komt er
een kermis op zijn JNM's. Ver-
wacht je aan ongezonde snacks,
een kakofonie aan platte kermis-
muziek, eendjes vissen, levende
botsauto's, een kermiskoers rond
de kerk en veel meer van dat.

We maken van deze kermis ook
een competitie om te zien wie
de beestigste JNM'ers zijn. Voor
elke kermisstand kan je je indi-
vidueel of in team bewijzen. En
uiteindelijk is er een bonus voor

wie de 'flosj' kan vangen.
Er worden prijzen uitgereikt aan
de 'Beste Ini', het 'Beste Gewoon
Lid', het 'Beste Vriendenteam',
het 'Beste Afdelingsteam' en de
'Schoonst Verklede JNM'er'.

Dit alles gaat door in de buurt
van het prachtige Midden-Lim-
burg, dat doorkruist wordt door
de spoorlijn Knokke/Blanken-
berge - Genk. We voorzien dus
een rechtstreekse treinverbin-
ding vanuit Brugge, Gent, Brus-
sel en Leuven!

Aansluitend op de kermisnamid-
dag is er een culinaire maaltijd,
AV (Algemene vergadering waar
ook jouw stem telt) en een JNM-
fuif tot in de vroege uurtjes.

Wil je meehelpen om van deze
kermis een onvergetelijk JNM-
feest te maken? Dan ben je zeker
welkom. Stuur een mailtje naar
ever@jnm.be en we nemen con-
tact op met jou.

Het volledige programma kan
je binnenkort vinden op www.jnm.be bij de Activiteiten.

Zag jij ooit die onweerstaanbare
jongen? Zag jij ooit dat meisje
waarmee je jezelf wel oud ziet
worden? Wist je precies wat hij/
zij aan had, wanneer hij/zij een

wenkbrauw de hoogte instuurde
of zijn/haar tanden blootlachte,
maar niet naar welke naam
de persoon in kwestie luistert?
Stuur je beschrijving naar ons

en kom te weten wie jouw hart
veroverd heeft! Dit kan per
sms, via het betalend nummer:
0472589128.

WINKEL

Welkom op onze winkelpagina!

Lees snel even verder, want wat volgt zou zomaar tot een nieuw levensdoel kunnen leiden.

Ik, Annelieke, winkelvrijwilliger en inmiddels trouwe assistente van onze lieftharige, professionele winkelmedewerker Scarlett, wil me graag tot jou richten. Nog beter zou zijn om kennis te maken en elkaar te treffen in de gloednieuwe JNM-winkel. Maar laat ik me eerst even voorstellen.

Ondertussen 1 jaar geleden stelde ik mij vrijwillig (maar vooral onwetend) kandidaat om de JNM-winkel met raad en daad bij te staan. Wat mij te wachten stond, wist ik niet, maar ik kan je zeggen dat mijn liefde en enthousiasme voor de winkel alleen maar zijn toegenomen.

Bovendien ben je altijd op de hoogte van de nieuwste binnenkomers. Over nieuwkomers gesproken... Het boek 'Grow, eat and share' is echt een aanrader!

Wat ik doe, kies ik zo'n beetje zelf. Dat is het fijne: je kan zelf aangeven of je volgende week de winkel overneemt, de rekken eens besnuffelt en bedenkt wat er nog bij zou kunnen en niet zou misstaan in het rijtje, of liever meedenkt over de missie en de visie van onze winkel...

Ter zake!

Wil je ook graag op een of andere manier deel uitmaken van de JNM-winkel, aarzel dan niet om ons te contacteren via winkel@jnm.be of spring gewoon eens binnen. Iedereen is welkom.

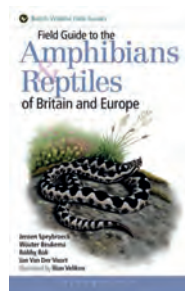
Hopelijk tot snel!

Nieuw in onze winkel:

FIELD GUIDE
TO THE BEES
OF GREAT
BRITAIN
AND IRE-
LAND

Ledenprijs:
36 euro

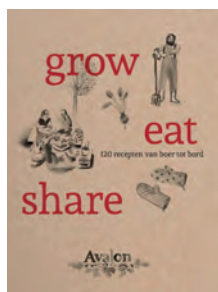
THE AMPHI-
BIANS &
REPTILES
OF BRITAIN
AND EURO-
PE

Ledenprijs:
28 euro

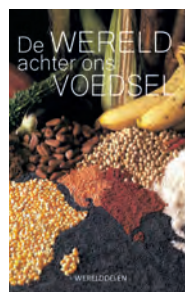
BATS OF
BRITAIN
AND EURO-
PE

Ledenprijs:
32 euro

GROW, EAT
AND SHARE

Ledenprijs:
24 euro

DE WERELD
ACHTER
ONS VOED-
SEL

Ledenprijs:
10 euro

ZELF ZADEN
TELEN

Ledenprijs:
15 euro

In de kijker :

Van 20 tem 30 december krijg je in de JNM-winkel 15% korting op al onze Kite en Bynnex verrekijkers! Bezoek gerust onze winkel om de verrekijkers te vergelijken en voor een extra woordje uitleg bij het kiezen van de verrekijker die jij nodig hebt. Verrekijkers die niet meer voorradig zijn in onze winkel kunnen worden besteld en worden geleverd binnen een levertermijn van 1 tot 2 weken.

LET OP!

Op zaterdag 24 en 31 december is de winkel gesloten.

KITE OPTICS

Birdwatcher	10x42 en 8x42
Bonelli	8x42
Colibri	10x25 en 8x21
Compact	8x23 en 8x25
Fitis	10x40, 10x50, 7x50, 8x32 en 8x40
Forster	10x32, 10x42, 10x50, 12x50, 7x42, 8x 32 en 8x42
Ibis ED	10x42, 10x50, 7x42, 8,5x50, 8x42 en 12x50
Lynx HD	10x30 en 8x30
Marine	7x50
Petrel	10x42, 10x50, 8,5x50, 8x32 en 8x42
Puffin	10x42
Toucan	10x42 en 8x42
Ultima	10x42 en 10x50
Vireo	10x28 en 8x24

Kite Petrel
verrekijker 10x42
Nu voor €419
in plaats van €494

Bynnex

Andes	10x42 en 8x42
Everest	10x42 en 8x42
Caprivi	10x25 en 8x25

Bynnex Andes
verrekijker 10x42
Nu voor €172,55
in plaats van €203

De JNM-winkel bij jou in de buurt

De JNM-winkel is ook aanwezig op een aantal evenementen.

We staan bijvoorbeeld vaak met een winkelstand op natuurstudiedagen.

Zo vind je de JNM-winkel op 10 december in de campus van U Hasselt te Diepenbeek voor de LIMNET contactdag.

Openingsuren:

Maandag: gesloten
Dinsdag: 14u tot 18u
Woensdag: 14u tot 18u
Donderdag: 14u tot 18u
Vrijdag: 14u tot 18u
Zaterdag: 14u tot 18u
Zondag: gesloten

Meer info of online bestellen via jnm.be/winkel

CONTACT

AFDELINGEN

Aalter	Vangenechten Eva	evapevatje@telenet.be	09 371 94 50
Akerland	Thiers Veronika	veronika.thiers@hotmail.com	0497 25 73 86
Antwerpen	Libot Arn	arn.libot@yahoo.com	0496 35 99 72
Brugge	Vander Vennet Pieter	pietervdvn@gmail.com	0470 87 84 91
Brussel	Dewulf Noor	noordewulf@gmail.com	0471 24 59 45
Durmeland	Van de Velde Jorn	jorn.vandevelde@gmail.com	0493 02 96 97
Eeklo	Develter Roeland	roel_d_@hotmail.com	0474 30 92 79
Eeklo	Pieterjan Dhont	dhont_pieterjan@hotmail.com	0470052874
Fruittestreek	Rappé Veerle	veerleksenia@gmail.com	012 74 35 46
Gent	Verheirstraeten Emma	emma.verheirstraeten@hotmail.com	0471 71 23 63
Hageland-Zuiderkempen	D'hulster Marie	mariedhulster@gmail.com	0488 24 98 85
Klein-Brabant	Tourné Natan	natan.tourne@gmail.com	03 889 00 90
Kortrijk	Detavernier Julie	julke268554@hotmail.com	0499 43 36 15
Krekenland	Ponnet Aaricia	aaricia.ponnet@gmail.com	0471 32 55 45
Lage Kempen	van der Meer Sofie	eifosvdm@hotmail.com	0487 73 12 46
Land Van Aalst	Van Heghe Vincent	vincentvanheghe@gmail.com	0494 34 72 87
Leievallei	Bolckmans Klara	klara.bolckmans@gmail.com	0479 02 74 40
Leuven	Defever Lies	defeverlies@gmail.com	0479 33 30 90
Markvallei	Fockaert Remy	remy1998@live.be	0471 31 33 08
Mechelen	Franckx Mathijs	mathijs.franckx@telenet.be	0499 76 57 02
Midden-Brabant	Bollue Barbara	barbara.bollue@gmail.com	0496 94 13 94
Midden-Limburg	Paesen Lize	lizapaesen@hotmail.com	0476 44 44 98
Moervallei	Karuranga Domien	domienkaruranga@me.com	0498 15 15 09
Neteland	Sanczuk Floris	florissanczuk@hotmail.com	0499 20 58 06
Ninove-Geraardsbergen	Arys Lisa	lisaarys@hotmail.com	0476 77 48 91
Noordwest-Brabant	Verlooy Linde	lindeverlooy@gmail.com	0499 72 20 26
Onderstebovenshelde	Verhoeven Anna	annaverhoeven1995@gmail.com	0472 40 31 26
Pajottenland	Bonte Lore	lore_bonte@hotmail.com	0494 80 98 08
Pallieterland	Peeters Dedapper Aeneas	aeneaspeeters@telenet.be	015 32 02 52
Poekebeek	Fraeyman Elisabeth	elisabeth.fraeyman@hotmail.com	0472 49 98 84
Roeselare	Cool Robbe	robbecool10@hotmail.com	0470 48 14 33
'S Heerenbosch	De Maegdt Maya	mayademaegdt@gmail.com	0487 66 54 33
Taxandria	Adriaenssens Loes	loes.adriaenssens@gmail.com	0476 76 57 32
Vlaamse Ardennen	Goethals Faramir	goethalsfaramir@hotmail.com	0494 40 23 89
Voorkempen	Van den Broeck Nina	nina_vdb93@hotmail.com	0476 59 30 91
Waasland	Van den Bergh Laurent	jnmwaasland@gmail.com	0472 95 66 33
Westland	Milleville Arne	arne.milleville@telenet.be	0496 32 78 50
West-Limburg	Bijnens Riene	rienebijnens@hotmail.com	0474 10 47 77
Zandland	Kasran Sarah	sarahkasran@msn.com	0479 13 90 30
Zottegem	Ghijs Wietse	wietse_ghijs@hotmail.com	0496 70 34 83
Zuidwest-Brabant	Devogel Andries	andriesdevogel@hotmail.com	0476 05 65 66
Zuid-Limburg	Bijnens Riene	rienebijnens@hotmail.com	0474 10 47 77

RAAD VAN BESTUUR

Bondsvoorzitter	Benjamin Meeusen	bovo@jnm.be	0486 97 64 82
Bondssecretaris	Amira Adam	bondssec@jnm.be	0488 43 61 84
Bondspenningmeester	Warre Schauwvlieghe	ping@jnm.be	0499 40 84 97
Beheerwerkgroep	Jakob Ghijs	jakob.ghijs@gmail.com	0488 80 06 65
Milieuwerkgroep	Anton Vandevoorde	antonvandevoorde@gmail.com	0486 30 14 16
Natuurstudiewerkgroep	Willem Proesmans	willem.proesmans@gmail.com	0476 30 09 81
Afdelingsondersteuningsploeg	Jorn Van de Velde	jorn.vandevelde@gmail.com	0493 02 96 97
Vormingsploeg	Ellis De Mets	ell.dm@gmail.com	0494 75 72 12
Communicatieploeg	Seppe Lenders	seppe@jnm.be	0487 33 86 52
Praktische ploeg	Jeroen Demaeght	demaeghtjeroen@hotmail.be	0499 99 89 68
Knokploeg	Kato Van Speybroeck	katovanspeybroeck@outlook.com	0476 88 35 77

Zoek ze niet te ver ...

**15% op alle
verrekijkers**

Foto: Lies Defever

JNM WINKEL

Actie geldig van 20/12 tot en met 30/12

De winkel is gesloten
op 24/12 en 31/12